

Hvordan forbedres kommunikationen mellem byggherre og arbejdsmiljøkoordinator?

Fase 1a notat

UDARBEJDET AF: MARCHEN VINDING PETERSEN,
ANDERS KABEL OG FLEMMING PEDERSEN

FEBRUAR 2018

HVORDAN FORBEDRES KOMMUNIKATIONEN MELLEM BYGHERRE
OG ARBEJDSMILJØKOORDINATOR?

- forbedring af fundamentet for sikkerheds- og sundhedsarbejdet
på byggepladsen
Fase 1a notat

Udarbejdet af: Marchen Vinding Petersen,
Anders Kabel og Flemming Pedersen
Udgiver: TeamArbejdsliv
Februar 2018

INDHOLD

Indhold 3

Forord 4

1 Dokumentgennemgang 5

1.1 Metode 5

1.1.1 Identificering og inklusionskriterium 5

1.1.2 Typificering og resumering 6

1.1.3 Opsamling relateret undersøgelsesspørgsmålene 9

2 Inspiration til fokusgruppeinterviews, vækstgruppemøder og idékatalog 12

2.1 Temaer, potentielt relevante for fokusgruppeinterviews 12

2.1.1 Udbud/Kontrakt 12

2.1.2 Løbende kommunikation 12

2.1.3 Barrierer 13

2.1.4 Værktøj, herunder IKT og skabeloner, mødeforberedelse etc. 13

2.1.5 Regulering 13

2.1.6 Mekanismer 14

2.2 Temaer, potentielt relevante for vækstgruppemøderne 15

2.2.1 Udbud/Kontrakt 15

2.2.2 Løbende kommunikation 15

2.2.3 Barrierer 16

2.2.4 Værktøj, herunder IKT og skabeloner, mødeforberedelse etc. 16

2.2.5 Regulering 17

2.2.6 Mekanismer 17

2.3 Temaer, potentielt relevante at præsentere i idékataloget 18

2.3.1 Regulering 18

Bilag 1: Dokument-resuméer 20

FORORD

Dette er et litteraturstudie, hvis fokus er at identificere og fremstille litteratur, som omhandler kommunikation og samarbejde mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator herunder, hvordan samarbejde og kommunikation kan forbedres.

Kataloget er første del af fase 1 i et projekt støttet af Arbejdsmiljøforskningsfonden; ”Hvordan forbedres kommunikation og samarbejde mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator? - forbedring af fundamentet for sikkerheds- og sundhedsarbejdet på byggepladsen”. Kataloget er udarbejdet på baggrund af det arbejde, som er gennemført i fase 1 og fase 2.

Faser i projektet

Fase 1 indeholder et litteraturstudie, som har fokus på, hvilken viden der findes om samarbejde og kommunikation mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator, herunder hvilke politikforslag der kan udledes, dels indeholder fase 1 interview med bygherrer og med arbejdsmiljøkoordinatorer, som også har bidraget til politikforslag.

Fase 2 er et vækstgruppeforløb med par af bygherre/koordinator, som har arbejdet med at designe en byggeproces, hvor der er fokus på et godt samarbejde mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator. Også herfra er der opstået politikforslag.

Fase 3 består af et inspirationskatalog til, hvilke fordringer og forbedringer som kan gennemføres enten på bekendtgørelsesniveau eller som aftalegrundlag mellem parterne samt af et samarbejdsværktøj, som er publiceret på internettet.

Fase 4 er afrapportering til Arbejdsmiljøforskningsfonden samt anden formidling.

Produkter i projektet:

Fase 1a: Litteraturstudie

Fase 1b: Opsamling af fokusgruppeinterview med projekterende samt interview med bygherrer

Fase 2: Opsamling af vækstgruppeforløb

Fase 3a: Samarbejdsværktøj for kommunikation og samarbejde mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator – publiceres på www.amkoo.dk

Fase 3b: Inspirationskatalog

Fase 4: Rapport til Arbejdsmiljøforskningsfonden

Udviklingsprojektet er udført i et samarbejde mellem TeamArbejdsliv og Projekthuset Aron.

1 DOKUMENTGENNEMGANG

Formålet med dokumentgennemgangen er at kvalificere følgende:

- Den tematiserede spørgeramme, der anvendes ved fokusgruppeinterviews
- De temaer, der planlægges udfoldet ved vækstgruppemøderne
- De temaer, der præsenteres i idékataloget

1.1 Metode

Metodisk gennemføres et deskstudy, hvor dokumenter om arbejdsmiljøkoordinering og rammerne herfor i Danmark (DK) og Norge (N) gennemgås. Der søges efter norske dokumenter, fordi der ved udarbejdelsen af projektansøgningen var en indikation af, at Norge har en anderledes og mere uddybende regulering af bygherre/arbejdsmiljøkoordinator-relationen.

1.1.1 Identificering og inklusionskriterium

Under udarbejdelsen af projektansøgningen til Arbejdsmiljøforskningsfonden blev der identificeret en række dokumenter, der fandtes anvendelige til at underbygge forståelsen af projektet. Dokumenterne blev identificeret ved internetsøgning, brug af 'snowballmetoden'¹ og gennem henvisninger fra eksperter inden for arbejdsmiljø i bygge- og anlægsbranchen. De dokumenter, der opfylder nedenstående inklusionskriterium, findes resumeret i dette notats bilag 1.

Inklusionskriteriet for at udtage et dokument til resumering er, at det beskriver udfordringer og/eller håndtering af kommunikationen mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator. For de norske dokumenters vedkommende udtages primært dokumenter, der beskriver de reguleringsmæssige forskelle fra dansk regulering.

Yderligere dokumenter, der opfylder inklusionskriteriet er ved deskstudiet identificeret gennem internetsøgning på dansk og norsk under anvendelse af enkelte og kombinationer af følgende søgeord:

- arbejdsmiljøkoordinering
- arbejdsmiljøkoordinator
- sikkerhedskoordinering
- sikkerhedskoordinator
- bygherrekrav
- ydelsesbeskrivelse
- kommunikation
- kommunikationsformer
- kommunikationsmåder
- kommunikationsplan
- kommunikationsværktøj
- virkemidler
- reguleringstiltag

'Snowballmetoden' er også her anvendt til identificering af yderligere dokumenter, ligesom få udvalgte bygherrer (Vejdirektoratet og Københavns Kommune) er spurgt og har henvist til deres skriftligt formuleret praksis. Vejdirektoratet har dog informeret om, at deres skriftlige

¹ Ved 'snowball'-metoder studeres litteraturlisten i et identificeret dokument med henblik på at identificere og inddrage yderligere dokumenter, der lever op til inklusionskriterierne.

retningslinjer er under revision, hvorfor det er valgt ikke at inddrage de nuværende retningslinjer i deskstudiet.

1.1.2 Typificering og resumering

De dokumenter, der er udtaget til resumering er typificeret. Typificeringen er foretaget ud fra, om dokumentet omhandler et eller flere af følgende temaer:

- Udbud/Kontrakt
- Løbende kommunikation
- Barrierer
- Værktøj, herunder IKT og kommunikationsplan
- Regulering
- Mekanismer

Temaerne er valgt ud fra en relevans betragtning for projektets undersøgelsesspørgsmål (jf. tekstboks 1):

Tekstboks 1 Projektets undersøgelsesspørgsmål:

- Hvordan kan bygherre i udbud og kontrakt styrke samarbejde og kommunikation mellem bygherre og AM-koordinator, herunder arbejdsopgaver, tid og kommunikationsveje?
- Hvilke forhold skal bygherre understøtte gennem løbende kommunikation mellem bygherre og AM-koordinator, for at optimere arbejdsmiljø og forebyggelse?
- Hvilke forhold udgør barrierer for en målrettet kommunikation mellem bygherre og AM-koordinator?
- Hvilke værktøjer (IT, møderammer, mødeforberedelse mm.) er egnede til at understøtte løbende kommunikation mellem bygherre og AM-koordinator?
- Hvilken regulering i form af regler og aftaler, kontrol, støtte og information vil kunne fremme en god kommunikation mellem bygherre og AM-koordinator?
- Hvilke mekanismer er afgørende for at kommunikationen mellem bygherre og koordinator kan omsættes til forebyggelse og god praksis?

Der er udarbejdet en skabelon til brug for resumeringen af de enkelte dokumenter. Skabelonen rummer rubrikker, der letter syntesen mhp. kvalificeringen af temaer til fokusgruppeinterviews, vækstgruppemøderne og idékataloget.

I tabel 1 gives en oversigt over de resumerede dokumenter.

Tabel 1 Udvalgte dokumenter til resumering, typificeret

Ref nr.	Titel	Udbud/kontrakt	Løbende kommunikation	Barrierer	Værktøj, fx IKT, mødeforberedelse etc.	Regulering	Mekanismer
1	Evaluering af Arbejdstilsynets dialogmøder med bygherrer			x	x	x	
2	Evaluering af en forstærket dialog- og kontrolindsats over for bygherrer	x		x	x	x	
4	Opsamling på ERFA netværk for byggeri og drift om bygherreansvaret for arbejdsmiljø	x	x			x	
5	Bygherrens krav og rammer for AM-koordinering, notat fra netværksmøde 10. juni 2015		x				
7	Ledelsesbaseret intervention i entreprenørens sikkerhedsengagement	x	x	x		x	
8	Ydelsesbeskrivelse, Arbejdsmiljøkoordinering 2014	x				x	
10	Bygherrekravs betydning for arbejdsmiljøarbejdet i mindre virksomheder		x			x	
14	Bygherrevejledning 2008. Forskrifter og generelle retningslinjer for offentlig byggevirkksomhed		x			x	x
16	Fælles værdigrundlag om arbejdsmiljø i bygge- og anlægsprojekter. Godt arbejdsmiljø hver dag						x
18	Evaluation of the EU Occupational Safety and Health Directives. Construction sites – 92/57/EEC						
19	Ikke-bindende vejl. om god praksis for forståelsen og gennemførelsen af dir. 92/57/EØF (byggepladsdir.)	x			x	x	x
22	Optimering af Arbejdsmiljøkoordinator (P)'s funktion					x	
23	Arbejdsmiljøkoordinatorens indflydelse på byggepladsen	x	x			x	
26	Anbefalinger om bygherrens koordinering af arbejdsmiljø	x	x			x	x
39	Arbejdsmiljø i idé-, program- og projektfaserne. Guide 2 Bygherre og projektets ledere: Program & proces	x				x	
40	Rigtigt fra start				x		
41	AUH FORUM 3. Krav til projektering, dokumentation, opfølgning og kommunikation	x			x		
42	Københavns Kommunes Teknik- og miljøforvaltning's praksis	x	x				
43	Seminar for sikkerhedscoordinatorer	x	x			x	

Ref nr.	Titel	Udbud/kontrakt	Løbende kommunikation	Barrierer	Værktøj, fx IKT, mødeforberedelse etc.	Regulering	Mekanismer
44	Processer og metoder i det fejlfri byggeri	x				x	x
46	Arbejds miljøkoordinatorens afholdelse af sikkerhedsmøder og rundringer. Notat, netværksmøde 28/8-17	x	x			x	
52	Sikkerhedsrundringer. (Brug af IKT, apps). Notat netværksmøde 10/6-15		x		x		
53	Hvad er lovfastsatte arbejds miljøkoordinatorydelser, og hvad er ekstraydelser, Notat netværksmøde 14/9-16					x	
54	Bygherrens rolle i relation til om koordinator er intern eller ekstern, herunder udbud, rammesætning, samarbejde. Notat, Bygherrenetværksmøde 10/9-15		x			x	
56	Rapport om koordinatoruddannelsen			x		x	
20	Forskrift om sikkerhet, helse og arbejdsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskrift) (norsk)	x	x			x	
101	Kommentarer til Byggherreforskriften (norsk)	x	x			x	x
107	Lovverk og kontraktuelle forhold (norsk)					x	
202	Byggherrens arbetsmiljöansvar vid byggnads- och anläggningsarbeten (svensk)		x			x	
300	Safety & Health Construction Co-ordination. Report from project "Building safely – enhanced education for safety and health construction co-ordinators in the Nordic countries (nordiske lande)	x				x	

1.1.3 Opsamling relateret undersøgelsesspørgsmålene

Sammenfattende indikerer den resumerede litteratur, at særligt følgende vil kunne bidrage til at forbedre arbejdsmiljøkoordineringen og den relaterede kommunikation mellem BH og AMK:

Udbud/kontrakt

Dobbeltrolle: BH skal gøre sig klart, hvilken part der vil være bedst til at levere AMK-ydelsen. Overvejelser om dobbeltroller og deraf følgende prioriteringsvanskeligheder skal vejes op mod risiko for bivognseffekt og mindre mulighed for at være tæt på og løbende involveret i planlægning og udførelse af byggeprojektet. BH skal på baggrund af disse overvejelser beskrive, hvilke parter BH vil acceptere påtager sig funktionen som AMK (P) og AMK (B).

Til inspiration viser deskstudiet, at der i Norge er lovkrav om, at BH skal vurdere, om der er et konfliktpotentiale ved at udpege den juridiske el. fysiske person, som tilbyder at varetage arbejdsmiljøkoordineringen – det vil sige overveje, om der kan være risiko for, at arbejdsmiljøkoordinering for BH bliver påvirket eller tilsidesat grundet den juridiske/fysiske persons øvrige funktioner.

Tidligere inddragelse af AMK (P): AMK (P) skal ind så tidligt, og tidligere end nuværende praksis, så AMK (P) kan bidrage til, at risici reelt undgås gennem ændringer i projekteringen og ikke så sent, at det udelukkende bliver muligt at forebygge el. reducere risici under udførelsen. Håndtering af arbejdsmiljøproblemstillinger i projekteringsfasen må ikke udskydes til udførelsen under henvisning til, at de udførende skal have metodefrihed.

Forventningsafstemningsmøde: BH og AMK (P) mødes og afstemmer forventninger. Hvad er BH's succeskriterier på arbejdsmiljøområdet, og hvordan skal det gennem projektforløbet måles og dokumenteres, om disse indfries? Arbejdsmiljøkoordineringen i projekterings- og udførelsesfasen præciseres. Hvilke beføjelser gives AMK? Hvilke aktiviteter deltager BH i (synlighed)? Hvordan skal AMK rapportere til BH? Hvordan skal de, der er involveret i projekteringen kommunikere med hinanden og med BH?

Kvalifikationer: Udover den lovpligtige koordinatoruddannelse stiller BH krav om dokumentation for AMK's kvalifikationer, fx CV/referencer, der viser erfaring med tilsvarende byggeprojekter. På sigt kunne en certificeringsordning for den lovpligtige koordinatoruddannelse være relevant at overveje. Krav til øvrige parter kvalifikationer indgår yderligere, fx krav om at byggeledere og andre har gennemført den lovpligtige koordinatoruddannelse og krav om, at alle, der skal beskæftiges på byggepladsen, har et sikkerhedskørekort.

Ydelsesbeskrivelse: De ydelser, AMK skal levere, skal præciseres skriftligt i ydelsesbeskrivelsen. Realisme mht. tidsforbrug og stillingtagen til brug af IKT til kommunikationen mellem BH og AMK samt mellem AMK (B) og entreprenørerne er elementer heri. Beslutninger om kommunikation kan formidles i en kommunikationsplan.

Tidlig involvering af AMK (P) gør, at AMK (P) kan være med til i udbud at formulere ydelsesbeskrivelse for AMK (B), og i hvilket omfang de bydende entreprenører skal deltage i arbejdsmiljøaktiviteterne, fx frekvens og deltagelse i sikkerhedsmøder, rundringer, toolboxmøder etc. Det letter arbejdet under udførelsen, når entreprenørerne har kunnet planlægge efter disse udbudskrav om involvering. Det reducerer risiko for konflikter for AMK (B).

Særskilt prissætning af AMK: I udbuddets tilbudsliste oprettes en særskilt post til arbejdsmiljøkoordinering, således at den enkelte tilbudsgiver kan beskrive, hvordan vedkommende vil gennemføre arbejdsmiljøkoordineringen og prissætning heraf. AMK (B)'s ydelser specificeres fx fsva: Hvor ofte skal AMK (B) være til stede på byggepladsen? Hvilke aktiviteter skal AMK (B) frekvensvis gennemføre? Hvilken dokumentation skal AMK (B) udarbejde? Hvordan skal AMK (B) kommunikere med BH og entreprenører og deres ansatte?

Løbende kommunikation

AMK's gennemslagskraft: BH skal give AMK-rolle legitimitet bl.a. gennem sin egen deltagelse i aktiviteter, fx projekteringsmøder. BH skal fortsætte og give AMK (B) legitimitet, bl.a. gennem sin egen deltagelse i aktiviteter på byggepladsen, fx opstartsmøder, sikkerhedsmøder og rundringer.

Opfølgning/feedback: BH skal være specifik i ydelsesbeskrivelsen for AMK og kræve tilbagemelding på, at aktiviteterne gennemføres. Journalen kan anvendes til, at AMK (P) redegør for, hvilke risici der er identificeret undervejs i projekteringen, og hvordan de er løst. Form og frekvens for dokumentation og kommunikation i hele projektforløbet fastlægges fx i en kommunikationsplan.

Barrierer

Arbejds miljøkoordinering under projekteringen: Den resumerede litteratur indikerer, at særligt arbejds miljøkoordinering under projekteringen er en udfordring. Det er denne del af koordineringen, der er mindst erfaring med. Præcisering af ydelsen, målsætning for involveringen af AMK(P) og formidling herom til projekterende er mangelfuld.

Den lovpligtige koordinatoruddannelse: Der er tilkendegivelser om, at uddannelsen ikke i tilstrækkelig grad klæder arbejds miljøkoordinatorerne på til at varetage funktionen. Der peges på misforhold mellem længden af uddannelsen og forventningerne til tilegnede færdigheder.

Indsatser, der fjerner eller reducerer barriererne, kan indgå som en del af, hvordan kommunikationen mellem BH og AMK forbedres.

Værktøjer

Skabeloner: Den resumerede litteratur henviser til en række skabeloner, som kan anvendes til udarbejdelse af ydelsesbeskrivelse (bl.a. blanketter fra Standard Norge), dagsorden for forventningsafstemningsmøde, kommunikationsplan, dokumentation fra rundringer m.m.

IKT: Det peges på forskellige apps til dokumentation og kommunikation herom.

Disse værktøjer vil det være særlig relevant at drøfte/afprøve i vækstgruppeforløbet med henblik på at opsamle viden som grundlag for evt. efterfølgende anbefalinger.

Regulering

Ændring og supplerung: De ændringer og suppleringer af praksis, som er fremhævet i de foregående afsnit 1.1.3.1 til 1.1.3.4, vil for en stor dels vedkommende kunne ophøjes til lovgivning, vejledning eller brancheanbefalinger, hvis det vurderes formålstjenligt. Deskstudiet skal på dette punkt understøttes af den viden, der indsamles i projektets efterfølgende faser, dvs. fokusgruppeinterviews og vækstgruppeforløb.

Litteraturen fra Norge og Sverige har afdækket en forskellig praksis fra den danske på to områder, som det er relevant at vurdere nærmere. Dels AMK som pligtsubjekt, sådan som det praktiseres i Norge, dels muligheden for at BH under givne omstændigheder kan overdrage sit ansvar til anden part, som der er åbnet for i Sverige.

Mekanismer

Værdigrundlag: Blandt den resumerede litteratur indgår det værdigrundlag, som de væsentligste parter i bygge- og anlægssektoren i Danmark har underskrevet. Værdigrundlaget redegør for, hvordan parterne hver især og i et forpligtende samarbejde vil forbedre arbejdsmiljøet på bygge- og anlægsprojekter markant.

God praksis: Blandt den resumerede litteratur indgår endvidere en ikke bindende vejledning, som EU-Kommissionen har ladet udarbejde. Vejledningen rummer eksempler på god praksis dækkende hele projektforsløbet.

I hvilket omfang hensigterne i disse to dokumenter omsættes til praksis eller, hvilke aktiviteter der kunne bringe praksis nærmere værdigrundlaget og den gode praksis, kan indgå i drøftelsen af mekanismer, der er afgørende for kommunikationen mellem BH og AMK. Bygherrernes eventuelle arbejdsmiljøpolitikker kan drøftes på samme vis.

2 INSPIRATION TIL FOKUSGRUPPEINTERVIEWS, VÆKSTGRUPPEMØDER OG IDÉKATALOG

Nedenstående sammenfatter de temaer (og spørgsmål), som på baggrund af deskstudiet findes potentielt relevante at inddrage ved udarbejdelse af en tematiseret interviewguide til fokusgruppeinterviews, temaer til vækstgruppemøder og temaer i idékatalog.

Den endelige stillingtagen til relevans, herunder antallet af temaer/spørgsmål, samt den konkrete formulering af interviewtemaer mv, vil finde sted efterfølgende i projektet, blandt andet på basis af varigheden af interviews og seminarer samt sammensætning og gruppestørrelse af informanter og mødedeltagere.

2.1 Temaer, potentielt relevante for fokusgruppeinterviews

2.1.1 Udbud/Kontrakt

Præcisering af AMK ydelsen	a. Hvilke forhold (om nogen) kunne det være relevant at uddybe yderligere i ydelsesbeskrivelsen for arbejdsmiljøkoordinering? (Fx forventet tidsforbrug, prissætning, beføjelser, sanktionering) /8/
	b. Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH skriftligt skal indgå en aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter? /100/
	c. Kommer AMK(P) tidligt nok ind i forløbet til at kunne understøtte BH i formidlingen af forventninger til bygge- og anlægsprojektets arbejdsmiljø og sikkerhed (formulering af vision, målbare mål, strategi for målopfølgning, kontrol og opfølgning)? /39/
Præcisering af AMK's styrker og kompetencer	a. Hvor udbredt er det, at BH stiller kompetencekrav til AMK(P) og/eller AMK(B) ud over, hvad Bygherrebekendtgørelsen kræver? Og hvilke erfaringer er der med at formulere kravene entydigt og få valid dokumentation herfor? /26/
	b. Hvordan kan BH sikre sig, at AMK's rolle respekteres og AMK's anvisninger efterleves? /4/
	c. Hvilke fordele/ulemper og konsekvenser ville det have, hvis BH stillede krav om, at AMK skal have særlige kompetencer, såfremt AMK skal varetage andre samtidige roller i byggeprojektet? /43/
Hvem skal have lov at påtage sig AMK-rolle?	a. Kan det generaliseres, hvornår rollen som AMK bedst varetages af en specifik part? /4/
	b. Hvilke fordele/ulemper og konsekvenser har det, hvis BH stiller krav om, at AMK ikke må varetage andre samtidige roller i byggeprojektet? /43/
	c. Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH? /100/ og /101/
	d. Vil det reducere risikoen for, at sikkerhed og sundhed tilsidesættes til fordel for tidsbesparelse og budget, hvis der stilles krav i bygherreforskriften om, at BH skal vurdere, om der er risiko for rollekonflikter? /300/
Krav til andre parter kompetencer	a. Hvilke muligheder/barrierer knytter der sig til et krav om, at entreprenører og byggeledere skal have en AMK-uddannelse? /44/
	b. I hvilke situationer vil et krav om sikkerhedskørekort for at måtte arbejde på byggepladsen være realistisk? /44/

2.1.2 Løbende kommunikation

Kommunikationsplan	a. I hvilket omfang, med hvilken frekvens og på hvilken måde og med hvilket formål har BH kontakt med AMK? /4/
	b. Hvilken effekt vil det have at stille krav om jævnlige statusmøder mellem AMK og BH i hele projektforløbet? /54/
BH's aktiviteter på byggepladsen	a. I hvilket omfang er der praksis for, at BH deltager i sikkerhedsmøder? /46/
	b. I hvilket omfang er der praksis for, at BH deltager i rundringer? /46/
	c. Hvilken effekt vil det have, hvis der stilles krav om, at BH skal deltage (anført frekvens) i sikkerhedsmøder / rundringer / opstartsmøder / projekte-

	ringsmøder? /54/
	d. Hvilken effekt vil det have at stille krav om, at BH skal deltage i 1. opstartsmøde på byggepladsen for at vise, at arbejdsmiljø er prioriteret? /54/
AMK(B)'s aktiviteter på byggepladsen	a. I hvilket omfang foregår der generelt samarbejde på byggepladserne mellem AMK(B) og entreprenørernes arbejdsmiljørepræsentanter? /23/
	b. Er der behov for, at BH, via sin AMK, vejleder og støtter de små entreprenører i at leve op til BH's arbejdsmiljøkrav? Eller er der en tendens blandt de små entreprenører, som over tid har gjort dem bedre i stand til at honorere BH's krav, så AMK ikke behøver bruge tid herpå? /10/
Feedback	a. Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser? /100/ og /101/
	b. Er det realistisk og forventes det effektivt, hvis BH foreskriver, at AMK(B) skal levere feedback til BH samt formænd, byggepladsledelse og entreprenørens øverste ledelse? Hvilke parametre skal feedbacken i givet fald omhandle (fx EMS-målinger, BS-indeks)? /7/

2.1.3 Barrierer

BH's ansvar i projekteringsfasen	a. Har BH særlig vanskeligt ved at løfte sit ansvar i projekteringsfasen? /1/ og /2/
	b. Hvad skal der til for at klæde BH bedre på til at løfte sit ansvar i projekteringsfasen, navnlig så BH's rammesætning for og dialog med AMK (P) styrkes? /1/ og /2/
Lovpligtig uddannelse	a. Hvilke kompetencebehov har AMK'ere, og er der særlige udfordringer, som AMK'erne ikke klædes godt nok på til at varetage gennem den lovpligtige uddannelse? Hvilke? /56/

2.1.4 Værktøj, herunder IKT og skabeloner, mødeforberedelse etc.

Elektronisk kommunikation	a. Erfaring med IKT, herunder omfanget hvormed BH stiller krav om elektronisk kommunikation til/fra AMK i udbud. Jf. krav i IKT-bekendtgørelsen fra 2013 om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i offentligt byggeri /41/
---------------------------	--

2.1.5 Regulering

Krav om beskrivelse af funktion, beføjelser og kommunikationsflow	a. Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs. 2.5 skal personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikation. I hvilket omfang følges vejledningen på dette punkt? Hvilken betydning har det for praksis? Burde disse kriterier gøres lovkrævet? /14/
	b. Bør nogle af de aktiviteter, der i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning beskrives som god praksis ophøjes til lovgivning i Danmark? Hvilke? /19/
Krav om særskilt pris-sætning af arbejdsmiljøkoordinering	a. Kan og bør bygherreforskriften stille krav om, at BH skal indhente tilbud, hvor AMK-ydelsen skal være beskrevet og prissat i en særskilt post? /53/
Krav om, hvem der må påtage sig AMK-rolle	a. Bør der være roller, som AMK ikke må varetage samtidig med koordinatorfunktionen, fx hovedentreprenør? /300/
	b. Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs. 7.10 kan opgaven som AMK(B) typisk varetages af en bygherrerådgiver eller en tilsynsførende rådgiver. Er der en forskel på hvem offentlige bygherrer vælger til AMK(B), og hvem private bygherrer vælger? Bør der indføres krav om, hvor AMK(B) må være ansat og i givet fald hvilke krav? /14/
	c. Hvilke fordele og ulemper vil det have, såfremt det i Bygherrebekendtgørelsen kræves, at BH ved beslutning om, hvem der skal varetage AMK-roller, skal sikre uafhængighed/foregribe eventuelle u hensigtsmæssigheder i sammenfald af ydelser? /26/
Krav vedr. AMK's kvalifikationer	a. Vil et uddannelsescertifikat for AMK være formålstjenligt? /300/ og /56/
	b. Hvordan kan lovgivningen gøre minimumskravene til AMK(P)'s kvalifikationer entydige? /22/

	c. Med det kompetencebehov, der gælder for AMK'ere, hvilken længde bør den lovpligtige uddannelse så have? /56/
Krav vedr. AMK(P)'s ydelser	a. På hvilket tidspunkt i projektet bør AMK(P) inddrages? /22/
	b. Kan og bør tidspunktet for, hvornår AMK(P) skal udpeges og igangsætte sine ydelser, fremrykkes og præciseres i Bygherrebekendtgørelsen? /19/ og /39/
	c. Bør bygherreforskriften opstille mere præcise krav til ydelser, som AMK(P) skal levere i projekteringen og i givet fald, hvilke ydelser skulle være lovkrævet? (Fx ydelser når projekteringen foregår digitalt, AMK(P)'s input i forbindelse med udbud) /53/ og /22/
Krav vedr. AMK(B)'s ydelser	a. Bør der i Bygherrebekendtgørelsen stilles krav om, at AMK(B) skal være personligt til stede på pladsen hyppigere end hver 14. dag? Hvor hyppigt – generelt eller graderet? /23/
	b. Bør der være krav om, at AMK(B)'s tilstedeværelse på pladsen omfatter uanmeldte besøg? /23/
	c. Bør der i Bygherrebekendtgørelsen stilles krav om, at AMK(B) og arbejdsmiljørepræsentanter på byggepladserne skal samarbejde om bestemte opgaver (hvilke)? /23/
Krav vedr. BH's deltagelse på byggepladsen	a. Hvor udbredt er det, at BH deltager i hhv. sikkerhedsmøder og rundringer, og hvilken effekt har det? Burde BH's deltagelse skrives ind i Bygherrebekendtgørelsen som et krav? /4/
	b. Bør der stilles krav i bekendtgørelsen om, at BH skal deltage i visse aktiviteter på byggepladsen, fx opstartsmøde(r), sikkerhedsmøde(r), rundring(er) - generelt eller graderet? /23/ og /46/
Retsligt ansvar	a. Bør den danske Bygherrebekendtgørelse ændres således, at AMK fremadrettet kan retsforfølges og idømmes dom, såfremt AMK ikke har varetaget de pligter, som AMK i hht. bygherreforskriften har aftalt med BH, og som fremgår af ydelsesbeskrivelsen i den skriftlige aftale med BH? /107/ og /101/
	b. Hvilke fordele/ulempes ses ved den svenske model i forhold til at understøtte AMK's rolle? Den svenske model indebærer, at BH ved en skriftlig aftale kan overlade sit ansvar vedr. arbejdsmiljøkoordinering til en entreprenør, såfremt denne har et selvstændigt ansvar for planlægning og projektering eller for arbejdets udførelse. Er der argumenter for, at den svenske model burde overføres til dansk lovgivning (generelt el. i visse tilfælde)? /202/

2.1.6 Mekanismer

Arbejdsmiljøpolitik	a. Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs 8.10 bør BH udarbejde en arbejdsmiljøpolitik med angivelse af de generelle retningslinjer, der gælder for bygherreaktiviteterne. I hvilket omfang sker det? Hvordan påvirker politikken praksis? Bliver der fx sat fokus på, at det er særligt gennemslagskraftige, engagerede og erfarne AMK'ere, der udpeges ved komplekse og større byggerier, og hvordan dokumenteres dette? /14/
Sikkerhedskørekort	a. Hvilken effekt har krav om sikkerhedskørekort? /44/

2.2 Temaer, potentielt relevante for vækstgruppemøderne

2.2.1 Udbud/Kontrakt

Formidling af succes-kriterier	a. Lad AMK og BH drøfte, hvilke arbejdsmiljøsucceskriterier, BH med fordel kan/kunne have opstillet for udarbejdelsen af byggeprojektet. Hvordan kan/kunne det måles, om resultaterne lever op til kriterierne? /19/
	b. Diskussion/øvelse: Hvordan kan BH i udbud definere entydigt og målbart, hvilket sikkerheds- og sundhedsniveau BH vil have på pladsen? Ser I gerne sådanne målbare krav fremadrettet, og hvad afstedkommer det positivt og negativt? /23/
Hvem må udpeges til AMK	a. På hvilket grundlag kan BH vurdere, hvilken part der mest hensigtsmæssigt skal varetage AMK-rolle (Udbud). Uddel notat fra Videncenter for arbejdsmiljø om fordele og ulemper ved de forskellige organisationsformer https://byggeproces.dk/bygherre-organisering-af-arbejdsmiljøkoordineringen/ /4/
	b. Drøftelse af om/hvordan det er muligt at varetage andre roller på byggeprojektet samtidig med rollen som AMK(B) /7/
	c. Beskriv fordele/ulemper ved, at AMK varetager flere samtidige roller i byggeprojektet. Hvordan kan ulemperne foregribes? /43/
Formidling af viden og krav fra BH's granskning	a. Eksemplicering el. hjemmeopgave om, hvordan angivelser og beslutning om arbejdsmiljø fra granskningen præsenteres i udbudsmateriale /2/
	b. Præsentation og drøftelse af skabeloner for SAB O, ATR og PS - er de velegnede og ens/bedre/dårligere end egne? /42/
Beskrivelse af AMK-ydelsen	a. Udlever FRI og DANSKE ARK's ydelsesbeskrivelse, arbejdsmiljøkoordinering. Hvilket forhold (om nogen) kunne det være hensigtsmæssigt at få uddybet yderligere i ydelsesbeskrivelsen? (Fx forventet tidsforbrug, prissætning, beføjelser, sanktionering) /8/
	b. Hvilke positive og negative betydninger ville det få for økonomien, arbejdsmiljøet og forebyggelsen, hvis ydelsesbeskrivelsen tydeliggjorde, hvornår, hvordan og om hvilke emner BH og AMK skulle have dialog? (Fx forventningsafstemningsmøde, evalueringsmøder) /8/
Krav om brug af IKT	a. Hvordan formuleres krav til brug af IKT bedst i udbud, så den praktiske anvendelse tilgodeses? /41/
Ramme- og prissætning af AMK-ydelsen	a. Eksemplicering el. hjemmeopgave mhp. formulering af rammerne og prissætning af AMK i udbud /4/
	b. Drøftelse af hvor store ressourcer hos AMK-vejledning og støtte til små entreprenører i at efterleve BH's krav typisk lægger beslag på. Stiller BH tilstrækkelige ressourcer til rådighed for AMK hertil, og er AMK's kvalifikationer gode nok til at yde denne vejledning og støtte? /10/
Krav til entreprenørernes deltagelse under udførelse	a. Eksempel på el. som hjemmeopgave drøftes modeller for sikkerhedsmøder og rundringer og formuleres udbudskrav vedr. entreprenørernes deltagelse i sikkerhedsmøder og rundringer /46/
Krav til dokumentation	a. Eksempler og drøftelser af hvilken dokumentation BH bør kræve for ydelsen AMK (P) /2/

2.2.2 Løbende kommunikation

Arbejdsmiljøpolitik	a. Uddel Bygherrevejledningens afs. 8.10. BH og AMK udarbejder sammen skitse til en arbejdsmiljøpolitik, der lever op til vejledningen eller sammenholder BH's eksisterende arbejdsmiljøpolitik med de indholdspunkter vejledningen anbefaler. Drøftelse af hvordan en sådan politik vil påvirke forholdet mellem BH og AMK og praksis i projektering og udførelse /14/
Forventningsafstemningsmøde	a. Udlevering og drøftelse af den anbefalede dagsorden for forventningsafstemningsmøde mellem BH og AMK, findes også her: https://byggeproces.dk/bygherre-rammesaetning-af-arbejdsmiljøkoordineringen/ . Som hjemmeopgave kan dagsordenen, eller en modificeret udgave, prøves af /5/
	b. Drøftelse af AMK's ønsker til BH og modsat. Som inspiration kan anvendes

	listen over parametre, som netværkets AMK'ere har oplistet for BH's ønskede performance /5/
Dialog og dokumentation i projekteringsfasen	a. Fælles hjemmeopgave for AMK(P) og BH: Uddel eksemplet på journal som logbog (publikationens bilag 1) og anvend skemaet ved et/et par projekteringsmøder. Drøftelse af om skemaet er anvendeligt og fordelagtigt at bruge som dialogredskab og dokumentation /26/
Dialog og dokumentation i udførelsesfasen	a. Præsentation og drøftelse af skabeloner for "registreringsskema", "runderingsskema" og "logbog, koordinators dokumentation" – er de velegnede og ens/bedre/dårligere end egne? /42/
Styrkelse af AMK's legitimitet	a. Hvordan kan BH sikre sig, at AMK's rolle respekteres, og AMK's anvisninger efterleves? /4/
	b. Drøftelse af hvordan og med hvilket sigte bygherren kunne deltage i hhv. sikkerhedsmøder og rundinger under byggeprojektets udførelse /46/
	c. Som hjemmeopgave afprøves, at bygherren deltager ved et sikkerhedsmøde og en rundring, hvis dette ikke allerede er praksis. Evaluer sammen modtaget respons og oplevet effekt af deltagelsen og tag stilling til og planlæg evt. fremtidig deltagelse /46/
	d. Fælles hjemmeopgave for AMK(B) og BH: Planlæg og afhold opstartsmøde for nye entreprenører, hvor BH præsenterer sine holdninger og fordringer til den forebyggende arbejdsmiljøindsats på byggepladsen /26/
Samarbejde på byggepladsen	a. Kan AMK både påtage sig at vejlede og støtte entreprenører i at efterleve BH's krav og samtidig bevare rollen, som den der skal kontrollere, at kravene overholdes? /10/
	b. Hjemmeopgave: AMK(B) overvejer, om der er opgaver (hvilke), som det ville være formålstjenligt at indlede samarbejde med pladsens arbejdsmiljørepræsentanter om. BH forholder sig til AMK(B)'s forslag, herunder tildeling af økonomi/ressourcer til effektivering /23/
Elektronisk kommunikation	a. Hjemmeopgave: Udform aftalegrundlag mellem BH og AMK(B) for, hvordan sikkerhedsrundringer med brug af IKT skal forløbe, fx BH's målsætning, AMK(B)'s ressourceforbrug, dialogform/kommunikationsflow på pladsen og mellem AMK(B) og BH, AMK(B)'s beføjelser og sanktionsmuligheder /52/

2.2.3 Barrierer

BH's ansvar og vanskeligheder forbundet hermed	a. BAR B/A's faktablad om bygherrens pligter og ansvar og AT's bek. 117 om bygherrens pligter (som har erstattet bek. 1416) deles ud og anvendes til diskussion af, hvor det er vanskeligt for BH at leve op til sit ansvar, og hvad det betyder for AMK, hvis BH er usikker/ikke tydeligt påtager sig sit ansvar /1/
Håndtering af konfliktende roller	b. Hvis AMK(B) har flere samtidige roller, hvordan kan BH så være med til at foregribe, at AMK(B) oplever konflikter mellem de opgaver, der skal varetagges på BH's vegne og andre opgaver (barrierer) /7/

2.2.4 Værktøj, herunder IKT og skabeloner, mødeforberedelse etc.

Ydelsesbeskrivelse og kontrakt	a. Præsentation af de blanketter Norsk Standard har udarbejdet, Byggblankett 8440A og 8440B. Er de egnede og bedre end det materiale, I anvender p.t. til at indgå aftale BH-AMK imellem om koordineringsydelse? /101/
Dokumentation under projekteringen	a. Uddel projekteringskemaet, bilag 4 i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning og lad BH-AMK drøfte, om skemaet kan støtte dokumentationen af handlinger og beslutninger truffet under projekteringen. Lad dem også drøfte, om journalen bedre/alternativt kan føres på en måde, så den kan træde i stedet for bilag 4 som dokumentation /19/
Elektronisk kommunikation	a. Drøftelse af erfaringer med etablering og anvendelse af projekt-web til udveksling af filer /40/
	b. Drøftelse af erfaringer med IKT og konkrete anbefalinger /40/, /41/ og /52/
	c. Afprøvning af forskellige apps (værktøj) /52/ og /41/
Kommunikationsplan	a. BH kunne opfordres til som hjemmeopgave at samle sine husrådgivere og vante projekterende til et møde, hvor fokus udelukkende var på ansvar og pligter i projekteringen. Målet for mødet skulle være at få klarlagt, hvornår og hvordan AMK (P) skal inddrages, og hvilken kommunikation BH-AMK(P) skal have om ydelsen, dvs. udarbejdelse af kommunikationsplan for AMK (P) /1/
	b. Til brug for projektteamets oplæg: Klik på PowerPoint til undervisning i

	Værdibygs vejledning 'Rigtigt fra start' samt godt eksempel på simpel kommunikationsplan https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/05/5-31-Sammenfatning-kommunikation.pdf /40/
	c. Eksempler og drøftelser af plan for kommunikation mellem BH og AMK(P) /2/
	d. Udarbejdelse af kommunikationsplan /40/

2.2.5 Regulering

Pligtsubjekt	a. Hvordan ville I forholde jer til en ændring af Bygherre bekendtgørelsen, som gjorde det muligt at retsforfølge AMK, såfremt AMK ikke på BH's vegne har leveret de koordineringsydelse, som AMK har aftalt skriftligt med BH? /107/
--------------	---

2.2.6 Mekanismer

Projektsamarbejde	a. Uddel 'Fælles værdigrundlag om arbejdsmiljø i bygge- og anlægsprojekter' og lad BH og AMK drøfte, hvordan de og øvrige parter i det eksisterende projektsamarbejde lever op til organisationernes anbefalinger. Hvilke initiativer skal iværksættes for at BH og AMK i fællesskab kan skabe et projekt, der følger anbefalingerne? /16/
	b. Uddel EU-Kommissionens ikke bindende vejledning og lad BH-AMK drøfte, hvordan (udvalgte) overvejelser og handlinger, der i vejledningen beskrives som god praksis, kan indarbejdes som BH og AMK's gode praksis /19/

2.3 Temaer, potentielt relevante at præsentere i idékataloget

2.3.1 Regulering

Lovkrav, BH's kvalifikationer	a. BH skal forstå bygherrerollen og være klar over sit bygherreansvar. Der er gode erfaringer med, at én eller flere i bygherreorganisationen tager den lovpligtige koordinatoruddannelse for at forstå lovgrundlaget og sproget. Krav i bek. om, at BH skal tage AMK-uddannelsen /4/
Lovkrav, entreprise-/byggelederes kvalifikationer	b. Krav i bek. om, at entreprisedere og byggeledere skal have en AMK-uddannelse /44/
Lovkrav, byggepladsbeskæftigedes kvalifikationer	c. Krav om sikkerhedskørekort /44/
Lovkrav, ændring af hvem der må udpeges til AMK	a. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, hvilke ansættelsesforhold AMK'ere, der udpeges af BH, ikke må være i /14/ b. Krav om, hvem (tilhørsforhold), der må levere AMK-ydelsen /4/ og /7/ c. Krav om, at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH /100/, /101/ og /300/ d. Krav om, hvorvidt og hvilke andre samtidige jobfunktioner AMK må bestride (regulering) /4/ og /7/ e. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH skal sikre uafhængighed ved placering af AMK-ydelsen eller dokumentere, hvordan uhensigtsmæssigheder ved sammenfald er foregrebet /26/ og /43/
Lovkrav, specificerede og yderligere kvalifikationskrav til AMK	a. Konkretisering og entydighed i Bygherrebekendtgørelsen af de kompetencekrav, AMK'ere skal opfylde (erfaring, gennemslagskraft etc.) (regulering) /14/ b. Forlængelse af den lovpligtige koordinatoruddannelse /56/ c. Indføje i Bygherrebekendtgørelsen, at AMK blandt sine kvalifikationer skal have tilstrækkelig gennemslagskraft til at gennemføre sine opgaver (regulering) /300/ d. Krav om, at AMK skal dokumentere et antal projektrelevante referencer i CV /4/ e. Indføre krav om certificering af AMK's kvalifikationer /300/ og /56/ f. Yderligere krav til AMK(P) og AMK(B)'s kompetencer og erfaringer, såsom evne at facilitere og praktisk erfaring med tilsvarende projekter /26/ g. Yderligere krav til kvalifikationer såsom kommunikation, konflikthåndtering og ledelse, hvis AMK skal varetage flere samtidige roller i byggeprojektet /43/ h. Ændring af Bygherrebekendtgørelsen så minimum-kvalifikationskrav til AMK(P) bliver entydige /22/
Lovkrav, ændring af hvornår AMK(P) senest udpeges	a. Tidspunktet for hvornår AMK(P) skal udpeges og igangsætte sine ydelser fremrykkes og præciseres i Bygherrebekendtgørelsen /19/ og /22/ b. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(P) skal inddrages allerede, når projektets dispositionsforslag udarbejdes (konceptfasen) /39/
Lovkrav, præcisering af AMK's pligtige ydelser og beføjelser	a. Autoritativ ramme for hvad der skal fremgå i ydelsesbeskrivelser for AMK(P) og AMK(B) /8/ b. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, skal have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikationen mellem BH og dette personale /14/ c. Krav om, at BH skal indgå en skriftlig aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter /100/ og /101/
Lovkrav, oplysningsmateriale og branchesamarbejde, præcisering og ændring af AMK(P)'s ydelser	a. Udarbejdelse af oplysningsmateriale med eksempler på aftaleforhold mellem BH og AMK (P) og eksempler på, hvordan koordinering i projektet kan gribes an i praksis /1/ b. Iværksættelse af branchesamarbejde mellem bygherrer, projekterende, rådgivere og arbejdsmiljøkoordinatorer om at udvikle værktøjer og paradigmer, der gør, at arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen kan leve op til bekendtgørelsen /2/ c. Tydeliggørelse af det minimumsniveau, som AMK(P)'s ydelser skal leveres på /22/

	d. Præciser i bygherreforskriften, at AMK(P) i PSS'en skal indsætte den tidsplan og byggepladsplan, som de projekterende har udarbejdet efter dialog med AMK(P) /53/
	e. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at journalen skal anvendes som dialogskabende logbog og dokumentere systematiske risikovurderinger og afværgende handlinger /26/
Lovkrav, ændring af AMK(B)'s ydelser	a. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, hvor hyppigt (ofte end hver 14. dag) AMK(B) skal være personligt til stede på pladsen /23/
	b. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(B) 's tilstedeværelse på pladsen (anført minimumsfrekvens) skal omfatte uanmeldte besøg (regulering) /23/
	c. Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(B) og arbejdsmiljørepræsentanter på byggepladserne skal samarbejde om nærmere definerede opgaver /23/
Lovkrav, særskilt prissætning af AMK-ydelsen	a. Krav om, at AMK ydelsen skal prissættes, så der afsættes specificeret selvstændig tid til sikkerhedsopgaverne på et byggeprojekt /7/
Lovkrav, BH's deltagelse	a. Indføjelse af krav i Bygherrebekendtgørelsen om jævnlige (anført frekvens) statusmøder mellem AMK og BH i hele projektforsløbet /54/
	b. Indføjelse af krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH skal deltage (anført frekvens) i projekteringsmøder / opstartsmøder / sikkerhedsmøder / runderinger /54/, /23/, /46/ og /54/
Lovkrav, BH's opfølgning	a. Krav om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser /100/ og /101/
Lovkrav, AMK som pligtsubjekt	a. Ændring af Bygherrebekendtgørelsen med henblik på at gøre det muligt at retsforfølge AMK, såfremt AMK ikke på BH's vegne har leveret de koordineringsydelser, som AMK har aftalt skriftligt med BH /107/ og /101/
Lovkrav, ændring af overdragelse af BH's juridiske ansvar	a. Ændring af dansk lovgivning parallelt til den svenske, så bygherren skriftligt kan overlade ansvaret for arbejdsmiljøkoordinering til totalentreprenør/hovedentreprenør (regulering) /202/
Yderligere lovkrav	a. Lovkrav om udvalgte aktiviteter, der i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning beskrives som god praksis [specificeres på baggrund af fokusgruppeinterview og vækstgruppeforløb] /19/

BILAG 1: DOKUMENT-RESUMÉER

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Evaluering af Arbejdstilsynets dialogmøder med bygherrer" /1/ https://teamarbejdsliv.dk/wp-content/uploads/evalueringdialogmoederbygherrerpdf1.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening. ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Evaluering af Arbejdstilsynets initiativ i 2009 over for bygherrer på større byggeprojekter (data baseres primært på 38 dialogmøder)
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☒ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Dialogmøderne er afholdt tidligt i byggeriets udførelsesfase med deltagelse af AT-tilsynsførende, BH samt andre for byggeriet relevante aktører. På en stor del af møderne var AMK (B) og entreprenøren også til stede, i få tilfælde også AMK (P). Formålet med møderne var at nedbringe antallet af ulykker på byggepladserne. På møderne drøftes fx ansvars- og rollefordelingen (især om BH's og AMK's har været i orden/hensigtsmæssig), hvilke krav der er til dokumentation, herunder detaljeringsgrad, samt PSS. I forhold til sikkerhedsarbejdets organisering har det fx handlet om krav til tilstedeværelse af en AMK, dokumentation for AMK's uddannelse, referatpraksis og organisering af sikkerhedsmøderne. Ofte har fokus været på, at disse overvejelser er vigtige allerede i opstartsfasen af byggeriet.</p> <p>Evalueringen undersøger om AT's dialogmøder har påvirket den forebyggende ulykkesindsats samt udviklingen i sikkerheden på de berørte byggepladser. Evalueringen viser, at i 23 ud af 38 tilfælde tog primært AMK (B) og sekundært BH el. bygherrerådgiverende og projekterende på baggrund af dialogmøderne initiativ til konkrete forbedringer i byggeriernes udførelsesfase, herunder små ændringer i rolleklarhed. Evaluatoren finder et mindre antal konkrete forbedringer, som direkte følge af dialogmødet, men der har ikke kunnet iagttages mere varige forandringer på byggepladserne. Bygherrerne beskriver selv, at de især har fået større forståelse for, hvad bygherreansvaret indebærer. De peger på, at især indsigten i, at ansvaret ikke kan udliciteres til andre aktører, har været interessant. Desuden er de også blevet mere bevidste om, at de har et ansvar for at sikre, at koordineringen og sikkerhedsforanstaltningerne er tænkt ind og dokumenteret allerede i projekteringsfasen. Nogle BH efterlyser eksempler på, hvornår koordineringen i projekteringsfasen skal finde sted, og hvilke krav der er til dokumentation.</p> <p>BAR B/A's faktablad om bygherrens pligter og ansvar og AT's bek. 1416 er typisk blevet uddelt ved dialogmøderne, og deltagerne finder begge dokumenter gode og brugbare.</p> <p>Anbefalinger:</p> <p>Evaluatoren foreslår, at dialogmøderne med AT kunne suppleres med en ny type møder, hvor AT samler bygherre, dennes rådgivere og vante projekterende, og udelukkende fokuserer på ansvar og pligter i projekteringen. Det vil bringe mere fokus på netop dette emne og få inddraget AMK (P) mere.</p> <p>Evaluatoren foreslår yderligere, at der udarbejdes en vejledning til bek. 1416 og oplysningsmateriale, som indeholder eksempler på dels aftaleforhold mellem BH og AMK (P), dels hvordan koordinering i projekteringen kan gribes an i praksis. [Vejledninger er udkommet i okt. 2014]</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Har BH særlig vanskeligt ved at løfte sit ansvar i projekteringsfasen? (Barrierer) • Hvad skal der til for at klæde BH bedre på til at løfte sit ansvar i projekteringsfasen, navnlig så BH's rammesætning for og dialog med AMK (P) styrkes? (Barrierer)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • BH kunne opfordres til som hjemmeopgave at samle sine husrådgivere og vante projekterende til et møde, hvor fokus udelukkende var på ansvar og pligter i projekteringen. Målet for mødet skulle være at få klarlagt, hvornår og hvordan AMK (P) skal inddrages, og hvilken kommunikation BH-AMK (P) skal have om ydelsen, dvs. udarbejdelse af kommunikationsplan for AMK (P) (værktøj). • BAR B/A's faktablad om bygherrens pligter og ansvar og AT's bek. 117 om bygherrens pligter (som har erstattet bek. 1416) deles ud og anvendes til diskussion af, hvor det er vanskeligt for BH at leve op til sit ansvar, og hvad det betyder for AMK, hvis BH er usikker/ikke tydeligt påtager sig sit ansvar (barrierer).

<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Udarbejdelse af oplysningsmateriale med eksempler på aftaleforhold mellem BH og AMK (P) og eksempler på, hvordan koordinering i projekteringen kan gribes an i praksis (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Pedersen F, Mehlsen S, Christensen H, Nielsen K, Grøn S. "Evaluering af en forstærket dialog- og kontrolindsats over for bygherrer", rapport til Arbejdstilsynet 2010 /2/ http://teamarbejdsliv.dk/wp-content/uploads/evalueringssrapport-bygherreindsats-pdf.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening. ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Evaluering af Arbejdstilsynets initiativ i 2013-15 med nye dialogmøder med flergangsbygherrer, virksomheder, som i praksis fungerer som flergangsbygherrer samt engangsbygherrer på store og langvarige projekter. (Evalueringens omfang: 12 indledende dialogmøder, 6 kontrolbesøg, 6 opfølgende dialogmøder. Alle i relation til flergangsbygherrer).
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☒ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Dialogmøderne har generelt haft fokus på, at PSS skal udarbejdes allerede i projekteringsfasen samt på overleveringen mellem projekteringsfase og byggefase. Der har i mindre grad været fokus på, hvordan BH sikrer selve arbejdsmiljøkoordineringen i projekteringsfasen, og hvordan denne opgave kan varetages. De fleste af bygherrerne giver udtryk for, at de har fået udbytte af dialogmøderne. BH har fx fået skærpet opmærksomhed på sikkerhed og sundhed i udbudsfasen, at BH har ansvar for at følge op på kontrakten med rådgivere og entreprenører i forhold til arbejdsmiljøet, og at BH ikke er ansvarsfrie, selvom de har en rådgiver. Der er dog stadig bygherrer, som efter det indledende dialogmøde mener, at de opfylder kravene ved at udlicitere ansvaret til en rådgiver. Få bygherrer har handlet som et resultat af dialogmødet (trods intentioner herom). Handlingerne har fx været at løse konkrete forhold, der blev peget på under runderingen og at gå i dialog med den projekterende om, at der skal være fokus på koordineringen i den indledende fase. Gennemgående har de tilsynsførende kunnet oplyse BH om regler og pligter, men har sværere ved at give BH ideer og inspiration til, hvilke handlemuligheder BH har i forhold til projekteringsfasen. Evaluator ser dette som et brancheproblem. Der er stadig stor uklarhed om, hvordan arbejdsmiljøhensyn indarbejdes allerede i projekteringsfasen – både af projekterende og via arbejdsmiljøkoordineringen, og hvornår og hvordan der arbejdsmiljøgranskes i projekteringsfasen. Evaluator finder behov for et øget branchesamarbejde mellem BH, projekterende og rådgivere og AMK om at udvikle værktøjer og paradigmer, der gør, at arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen kan leve op til den ændrede bekendtgørelse. Fx med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan angivelser og beslutninger om arbejdsmiljø fra granskningen præsenteres i udbudsmat. • Hvordan BH kan sikre sig, at den indkøbte arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen lever op til bek. om bygherrens pligter, herunder arbejdsmiljøkoordinatorens gennemslagskraft og beføjelser samt placering i den organisation, der projekterer. • BH kan have en interesse i at have metoder og midler til at stille krav om, at rådgivere og projekterende opfylder bek. om projekterendes og rådgiveres pligter. BH kan stille krav på et generelt niveau, men hvordan gøres det specifikt, hvis der mangler metoder og paradigmer til at dokumentere opfyldelsen af projekterendes og rådgiveres pligter?
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Har BH særlig vanskeligt ved at løfte sit ansvar i projekteringsfasen? (Barrierer). • Hvad skal der til for at klæde BH bedre på til at løfte sit ansvar i projekteringsfasen, navnlig så BH's rammesætning for og dialog med AMK (P) styrkes? (Barrierer).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Eksemplificering el. hjemmeopgave om hvordan angivelser og beslutning om arbejdsmiljø fra granskningen præsenteres i udbudsmateriale (udbud). • Eksempler og drøftelser af plan for kommunikation mellem BH og AMK(P) (værktøj). • Eksempler og drøftelser af hvilken dokumentation BH bør kræve for ydelsen AMK (P) (udbud).
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Iværksættelse af branchesamarbejde mellem bygherrer, projekterende, rådgivere og arbejdsmiljøkoordinatorer om at udvikle værktøjer og paradigmer, der gør, at arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen kan leve op til bekendtgørelsen (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok)	"Opsamling på BL's ERFA netværk for byggeri og drift om bygherreansvaret for arbejdsmiljø" /4/ https://www.bl.dk/media/973893/opsamling-paa-bls-erfa-netvaerk-for-byggeri-og-drift-om-bygherreansvaret-for-arbejdsmiljoe_faerdig.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Opsamling på workshops fra fem møder for boligselskaber, afholdt i regi af ERFA netværk for byggeri og drift, om bygherreansvaret for arbejdsmiljø i november-december 2014
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	AMK's tilhørsforhold: Erfaringen blandt netværksdeltagerne er, at der kan være fordele og ulemper ved AMK's tilhørsforhold. Hvis AMK kommer fra projekterende eller udførende virksomhed, kan der være en interessekonflikt mellem fremdrift/økonomi og arbejdsmiljø, især hvis det er projekterings- eller byggelederen, der samtidig har AMK-rolle. Hvis AMK er fra 3. part, kan det være svært for vedkommende at få ordentlig adgang til projektorganisationen. Bygherre bør derfor overveje fra sag til sag, hvor arbejdsmiljøkoordineringen placeres (det nævnes ikke, hvad overvejelserne bør baseres på). Der peges på, at overdragelsesforretningen mellem AMK (P) og AMK (B) kan være mangelfuld/dårlig. Anbefalinger vedr. BH's indsats (udbud og kontrakt): For at sikre forventningsafstemning og give AMK legitimitet sætter BH rammerne for arbejdsmiljøkoordineringen i udbudsmaterialet, fx i en ydelsesbeskrivelse. BH prissætter ydelsen og synliggør dermed vigtigheden af arbejdsmiljøkoordineringen. For at sikre at AMK har tilstrækkelige kvalifikationer, stiller BH kompetencekrav til koordinatoren, fx CV der dokumenterer erfaring mht. at løfte opgaven. BH betinger sig ret til at godkende evt. skift af AMK undervejs. BH indgår skriftlig aftale om, hvem der varetager AMK. Anbefalinger vedr. BH's indsats (under planlægning og udførelse): For at demonstrere at arbejdsmiljø skal tages seriøst, initierer BH møder, hvor AMK og andre parter forventningsafstemmer arbejdsmiljøindsatsen, fx på opstarts- eller kickoff-møde allerede, når rådgiveren er valgt, og siden på opstarts- og projektgennemgangsmøde med entreprenørerne. BH deltager på sikkerhedsmøder og -runderinger. Det giver BH følelse med projektet, viser engagement og giver bedre involvering af alle parter i projektet og er dialogskabende. Anbefalinger vedr. kontakt BH-AMK imellem: Når AMK er valgt, kommunikerer BH og AMK om arbejdet, og BH klargør, hvilke beføjelser arbejdsmiljøkoordinatoren har på vegne af BH. BH sørger for løbende kontakt med AMK – dels for at følge op på, at ydelsen bliver leveret tilfredsstillende, dels også for at give rygstøtte til AMK's virke. (Forslag til dagsorden for forventningsafstemningsmøde, se https://byggeproces.dk/bygherre-rammesaetning-af-arbejdsmiljoekoordineringen/)
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Kan det generaliseres, hvornår rollen som AMK bedst varetages af en specifik part? (Udbud) • Hvordan kan BH sikre sig, at AMK's rolle respekteres, og AMK's anvisninger efterleves? (Udbud) • I hvilket omfang, med hvilken frekvens og på hvilken måde og med hvilket formål har BH kontakt med AMK (løbende kommunikation). • Hvor udbredt er det, at BH deltager i hhv. sikkerhedsmøder og runderinger, og hvilken effekt har det? Burde BH's deltagelse skrives ind i Bygherrebekendtgørelsen som et krav? (Regulering)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kan BH sikre sig, at AMK's rolle respekteres og AMK's anvisninger efterleves? (Løbende kommunikation). • På hvilket grundlag kan BH vurdere, hvilken part der mest hensigtsmæssigt skal varetage AMK-rolle? (Udbud). Uddel notat fra Videncenter for arbejdsmiljø om fordele og ulemper ved de forskellige organisationsformer https://byggeproces.dk/bygherre-organisering-af-arbejdsmiljoekoordineringen/ • Eksemplificering el. hjemmeopgave mhp. formulering af rammerne og prissætning af AMK i udbud (udbud).
Inspiration til	<ul style="list-style-type: none"> • BH skal forstå bygherrollerollen og være klar over sit bygherreansvar. Der er gode erfaringer med

idékatalog (tema)	<p>at én eller flere i bygherreorganisationen tager den lovpligtige koordinatoruddannelse for at forstå lovgrundlaget og sproget. Krav i bek. om, at BH skal tage AMK-uddannelsen (regulering).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krav om, at AMK skal dokumentere et antal projektrelevante referencer i CV (regulering). • Krav om, hvem (tilhørsforhold) der må levere AMK-ydelsen (regulering). • Krav om, hvorvidt og hvilke andre samtidige jobfunktioner AMK må bestride (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok)	"Bygherrens krav og rammer for AM-koordinering. Notat fra netværksmøde, 10. juni 2015 hos Grontmij" /5/ https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Notat_Ho8.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☒ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Notat fra netværksmøde i IDA Arbejdsmiljø's interessegruppe for koordinatore. Det fremgår ikke af notatet, hvor mange der deltog i mødet.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	På netværksmødet drøftede AMK'erne en række emner. Der gives følgende: Anbefalinger: 1 'Forslag til dagsorden for forventningsafstemningsmøde mellem BH og AMK': <ul style="list-style-type: none"> • Orientering om lovkrav og at AMK = BH, når han/hun agerer på BH's vegne. • Har BH en arbejdsmiljøpolitik? Eller skal der laves arbejdsmiljøprogram eller målsætninger for det konkrete projekt? • BH's synlighed i hele byggeprocessen. • Kommunikationslinjer i projektet. • AMK's præsentation af, hvordan koordineringen vil foregå, fx med udgangspunkt i FRI/DANSKE ARK's ydelsesbeskrivelse. (Dokumentation for arbejdsmiljøkoordinering, fastlægge løbende møder mellem bygherre og arbejdsmiljøkoordinator, aftale om koordinators mandat/beføjelser, aftale hvordan bygherre støtter op om koordinatorens arbejde, håndtering af opstartsmøder). • Definere sagstypen i fællesskab. Er projektet særligt kompliceret, tidsplan stram el. andet, som kan fordrer, at der er behov for yderligere tiltag? Og hvordan skal disse tiltag finansieres? • Håndtering af ulykker og nærvæd-ulykker, herunder sætte mål for ulykkesfrekvens. • Journal – kommunikation med drift under udarbejdelse og overdragelse. 2 'Hvilke parametre skal BH performe på?': <ul style="list-style-type: none"> • Vise respekt for AMK. • Klare og konkrete holdninger. • Synlighed – hele processen. • Gennemskuelighed. • Tidlige og rettidig inddragelse af koordinatoren, gerne i programfasen. • Særskilt økonomi til arbejdsmiljøkoordinering (er man fx allerede bundet af et tilbud?) pågår der konkret forhandling om arbejdsmiljøkoordineringen, hvordan bliver den gode beskrivelse af AMK vægtet i tilbuddet? Økonomien skal tilpasses det enkelte projekt). • Erkendelse hos BH (at AMK=BH, når AMK agerer på BH's vegne, skellen mellem projekterendes og BH's pligter, samt arbejdsgiverens og BH's pligter). • BH skal give klare linjer for, at arbejdsmiljøkoordineringen kan fungere. • BH skal sætte forventninger til de projekterende. • BH skal forholde sig til, hvordan samarbejdet skal foregå, etableres og evalueres. • Hvordan sikrer man, at man får fælles ejerskab i hele byggeprocessen? • Etablere evalueringskultur.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Udlevering og drøftelse af den anbefalede dagsorden for forventningsafstemningsmøde mellem BH og AMK findes også her: https://byggeproces.dk/bygherre-rammesaetning-af-arbejdsmiljoekoordineringen/. Som hjemmeopgave kan dagsordenen, eller en modificeret udgave, prøves af (løbende kommunikation). • Drøftelse af AMK's ønsker til BH og modsat. Som inspiration kan anvendes listen over parametre som netværkets AMK'ere har oplistet for BH's ønskede performance (løbende kommunikation).
Inspiration til idékatalog (tema)	

Yderligere bemærk.	
--------------------	--

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Dyreborg J. "Ledelsesbaseret intervention i entreprenørers sikkerhedsengagement". LIESE-projektet. Det Nationale Forskningscenter, marts 2013 /7/ https://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=oahUKEwiw1NnHyZjZAHWFCywKHB-PC7MQFggqMAA&url=https%3A%2F%2Farbejdstilsynet.dk%2F~%2Fmedia%2FAT%2fat%2F16-Om-Arbejdstilsynet%2FForskningsfonden%2FAfrapporterede-stoetteprojekter%2FVirkemidler-i-arbejds miljoet%2FLIESE.pdf&usg=AOvVaw3K9yXWGBFGsziz_gywwG7S
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Forskningsprojekt, intervention rettet mod linjeledelsen på 3 store byggeprojekter i byggefasen.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Interventionen består af feedback til de tre niveauer i linjeledelsen (formænd, byggepladsledelse og entreprenørens øverste ledelse) samt BH. Feedbacken er om udviklingen i sikkerheden og de daglige interaktioner mellem byggepladsledelse og ansatte. Feedbacken til linjeledelsen og BH gives af byggepladsernes AMK(B)², der udover at være AMK(B)'ere også er byggeledere.</p> <p>Målet med feedbacken er, at ledelsen får opmærksomhed på sikkerhed ved udførelse af byggeopgaven og de konflikter, der kan være mellem sikkerhed og andre fokusområder som tid og økonomi. Frekvens og indhold af interaktioner mellem ledelse og medarbejdere måles med ESM-metoden, og effekten på sikkerheden måles som ændring i BS-indeks. Der anvendes 3 tilsvarende byggepladser til kontrolmåling.</p> <p>AMK (B)'erne understøttes i deres rolle med at give feedback via faciliterende coachingsamtaler med projektets forskersteam hver 14. dag. Feedback til BH (og øverste ledelse hos entreprenøren) er via e-mail med opsummerende resultater.</p> <p>Resultatet er, at interventionen samlet set ingen effekt har. Resultaterne viser også, at AMK (B) IKKE får meldt tilbage til linjeledelsen og BH i særligt stort omfang. Dvs. linjeledelse og BH's opmærksomhed skærpes ikke pga. interventionen.</p> <p>Problemstilling: Som årsag til, at AMK(B)'erne ikke får give feedback, anføres, at de var underlagt stort tidspres, hvor sikkerhed blev nedprioriteret (stresset arbejde).</p> <p>AMK(B)'erne har svært ved at skelne mellem deres rolle som AMK, hvor de refererer til BH og deres rolle som byggeledere, hvor de refererer til entreprenøren. De giver udtryk for, at rollen kan være uklar eller ulogisk i den forstand, at det at være AMK(B)'er for bygherren og være ansat af en entreprenør betyder konflikter i ens opgaver. Skal man tjene BH eller entreprenøren? (Rollekonflikt)</p> <p>Anbefaling: For fremover at forebygge tidspres og nedprioritering af sikkerhed foreslår forskerne, at der kan arbejdes med at vurdere de strukturelle rammer for AMK(B), fx de konfliktende roller og specificeret selvstændig tid til sikkerhedsopgaverne på et byggeprojekt.</p> <p>Konklusion: Forskerne konkluderer, at hvis AMK(B) skal fungere som en central aktør i at få øget ledelsens kommunikation og fokus på sikkerhed, må de strukturelle rammer for AMK(B)'s aktiviteter ændres. Fx kunne AMK(B) i højere grad være knyttet til BH eller på anden måde være uafhængig af den (hoved)entreprenør, hvis sikkerhed han skal kontrollere.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Er det realistisk og forventes det effektivt, hvis BH foreskriver, at AMK(B) skal levere feedback til BH samt formænd, byggepladsledelse og entreprenørens øverste ledelse? Hvilke parametre skal feedbacken i givet fald omhandle (fx EMS-målinger, BS-indeks)? (Løbende kommunikation)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Drøftelse af om/hvordan det er muligt at varetage andre roller på byggeprojektet samtidig med rollen som AMK(B)? (Udbud) • Hvis AMK(B) har flere samtidige roller, hvordan kan BH så være med til at foregribe, at AMK(B) oplever konflikter mellem de opgaver, der skal varetages på BH's vegne og andre opgaver (barrierer).

² AMK(B) blev i 2013 benævnt sikkerhedskoordinator

Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none">• Krav om, hvem (tilhørsforhold), der må levere AMK-ydelsen (regulering).• Krav om, hvorvidt og hvilke andre samtidige jobfunktioner AMK må bestride (regulering).• Krav om, at AMK-ydelsen skal prissættes, så der afsættes specificeret selvstændig tid til sikkerhedsopgaverne på et byggeprojekt (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Ydelsesbeskrivelse. Arbejds miljøkoordinering, 2014". Foreningen af Rådgivende Ingeniører FRI, DANSKE ARKitekt virksomheder, august 2014 /8/ http://www.frinet.dk/media/246668/ydelsesbeskrivelse-arbejds miljøkoordinering.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☒ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Organisationerne FRI og DANSKE ARK har udarbejdet ydelsesbeskrivelsen som grundlag for udarbejdelse af aftale om arbejds miljøkoordinering.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Ydelsesbeskrivelsen kan danne grundlag for udarbejdelse af aftale om at overdrage BH's opgaver – ikke BH's ansvar – i forbindelse med arbejds miljøkoordinering til kompetent AMK.</p> <p>Udover de ydelser, som BH er forpligtet til at udføre/lade udføre, indeholder ydelsesbeskrivelsen en liste over andre mulige ydelser på området arbejds miljøkoordinering, som kan være relevante for BH at tilvælge. Blandt tilvalgsydelse nævnes udarbejdelse af kommunikationsplan målrettet interne og eksterne interessenter.</p> <p>I aftalen mellem hhv. BH - AMK(P) og BH - AMK (B) fastlægges ydelserne for arbejds miljøkoordinering i projekteringen og udførelsen. Der tages i den forbindelse hensyn til projektets størrelse, kompleksitet og udbudsform. Ændres ønsker og krav til arbejds miljøkoordineringen indgås nye aftaler.</p> <p>De lovpligtige ydelser følger af Bygherre bekendtgørelsen og uddybes/forklares i ydelsesbeskrivelsen. Således beskrives det, at AMK(P)'s koordinering skal ske på baggrund af BH's forundersøgelser af bygninger og arealer samt de projekterendes oplysninger om arbejds miljøforhold ved projektet og dets omgivelser. (Dette kræver selvsagt kommunikation mellem BH, projekterende og AMK(P), men det ekspliciteres ikke i ydelsesbeskrivelsen, hvordan denne kommunikation skal foregå).</p> <p>AMK(P) skal dokumentere fx i mødereferater, tjeklister eller anden aftalt dokumentation, hvordan der i forbindelse med projekteringen er taget hensyn til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Omfanget af dokumentationen fastlægges i aftalen mellem BH og AMK(P).</p> <p>I udførelsesfasen skal AMK(B) kommunikere med BH ved udsendelse af referat fra sikkerhedsmøder. Omfanget af AMK(B)'s personlige tilstedeværelse på byggepladsen samt AMK(B)'s kontrol med, at koordineringen på pladsen foregår efter hensigten, og at aftaler truffet på sikkerhedsmøderne overholdes, fastlægges i aftalen mellem BH og AMK(B). AMK(B) skal på store byggepladser gennemføre sikkerhedsrundturer min. hver 14. dag. Resultaterne af rundturerne kan efter aftale med BH dokumenteres i form af mødereferater, tjeklister eller anden aftalt dokumentation. Omfanget fastlægges i aftalen mellem BH og AMK(B).</p> <p>Ydelsesbeskrivelsen anfører ikke, på hvilken måde AMK skal forvente kommunikative input og respons fra BH.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke forhold (om nogen) kunne det være relevant at uddybe yderligere i ydelsesbeskrivelsen for arbejds miljøkoordinering? (Fx forventet tidsforbrug, prissætning, beføjelser, sanktionering) (udbud)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Udlever FRI og DANSKE ARK's ydelsesbeskrivelse, arbejds miljøkoordinering. Hvilket forhold (om nogen) kunne det være hensigtsmæssigt at få uddybet yderligere i ydelsesbeskrivelsen? (Fx forventet tidsforbrug, prissætning, beføjelser, sanktionering) (udbud) Hvilke positive og negative betydninger ville det få for økonomien, arbejds miljøet og forebyggelsen, hvis ydelsesbeskrivelsen tydeliggjorde, hvornår, hvordan og om hvilke emner BH og AMK skulle have dialog (fx forventningsafstemningsmøde, evalueringsmøder)? (Udbud)
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Autoritativ ramme for hvad der skal fremgå i ydelsesbeskrivelser for AMK(P) og AMK(B) (regulering)
Yderligere bemærk.	

Reference (publika-	Laustsen S, Jensen E & Jensen PL. "Bygherrekravs betydning for arbejds miljøarbejdet i mindre
---------------------	---

tionsdata og eventuelt link til dok.)	virksomheder", COWI, 2009 Arbejds miljøforskningsfondsprojekt nr. 3-2005-12 /10/ Findes kun i uddrag elektronisk http://docplayer.dk/8559578-Hvilken-betydning-har-bygherres-krav-for-arbejds miljøarbejdet-og-arbejds miljøet-paa-byggepladsen.html
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Udviklingsprojekt udarbejdet som delprojekt under DAVID (Center for forskning i produktion, ledelse og arbejdsmiljø i mindre virksomheder).
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Udviklingsprojektet undersøger, hvordan arbejdsmiljøkrav, formuleret af BH og dennes rådgiver, kan få størst mulig gennemslagskraft over for mindre virksomheder. Projektet er baseret på 20 casestudier – 10 hvor BH'ere og deres rådgivere har stillet arbejdsmiljøkrav i udbudsmaterialet, der bruges til at indsamle erfaringer med arbejdsmiljøkrav i udbud, og 10 hvor BH og rådgivere ikke har stillet arbejdsmiljøkrav i udbuddet, der bruges til at undersøge barriererne herfor. Casene repræsenterer både private, kommunale og statslige BH'ere og entreprenører med fra 2,5 til 50 ansatte.</p> <p>Projektet opdeler ved analysen af resultaterne BH'erne i tre grupper 1) Den informeret, engageret og synlige BH, 2) Arbejds miljøloven skal overholdes hverken mere eller mindre BH og 3) Andre ved bedst BH. Alle tre grupper var repræsenteret i casene.</p> <p>Resultaterne viser en spændvidde fra, at BH's krav i udbuddet ikke har haft nogen effekt til en effekt i form af bedre planlægning, bedre risikovurdering og bedre praksis.</p> <p>Resultaterne peger endvidere på, at de små entreprenører har behov for assistance, dels for at de i tilbud kan illustrere, at de kan leve op til BH's krav, dels til den skriftlige dokumentation de skal levere under udførelsen af byggeprojektet. BH skal således både overveje, hvilke krav de stiller (papirarbejdet hos entreprenøren må ikke blive for stort) og være indstillet på at assistere.</p> <p>Forholdet mellem BH og entreprenørerne ses som et principal (BH)-agent (entreprenør)-forhold. AMK er bindeleddet (arbejds miljøagenten), som BH kommunikerer og handler igennem, og som formidler budskaber til entreprenøren.</p> <p>Anbefaling: Assistancen fra BH og BH's AMK anbefales at omfatte møde og dialog, fx fælles erfaringsmøder for alle på pladsen, guide, rose og bakke entreprenøren op, arbejde med visuel PSS, gøre byggepladsplanen mere fremadrettet og mere overskuelig, daglige besøg på pladsen, hvor man kan tale om tingene, AMK der har tid og opbakning fra ledelsen til at hjælpe de små entreprenører, pædagogisk tilgang til vejledning om sikkerhed, dokumentation i form af standardskemaer til afkrydsning.</p> <p>Konklusion: Modellen med BH-krav om arbejdsmiljø kan fungere, men den sætter specielle krav til BH om: <i>Forståelse for andre relationer end kontraktforholdet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde - som er et pædagogisk arbejde. • Oplæring i den rette adfærd gennem dialog. <p><i>Ressourcer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Til pædagogisk arbejde • Kompetencer hos BH's AMK (viden om byggeprocessen og relaterede regler m.m., synlighed, identificere og fastholde god adfærd, forandre uhensigtsmæssig adfærd, indlevelse, kunne aflæse politisk spil også internt i egen organisation, pædagogik.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Er der behov for, at BH, via sin AMK, vejleder og støtter de små entreprenører i at leve op til BH's arbejdsmiljøkrav? Eller er der en tendens blandt de små entreprenører, som over tid har gjort dem bedre i stand til at honorere BH's krav, så AMK ikke behøver bruge tid herpå? (Løbende kommunikation)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Drøftelse af, hvor store ressourcer hos AMK-vejledning og støtte til små entreprenører i at efterleve BH's krav typisk lægger beslag på. Stiller BH tilstrækkelige ressourcer til rådighed for AMK hertil, og er AMK's kvalifikationer gode nok til at yde denne vejledning og støtte? (Udbud) • Kan AMK både påtage sig at vejlede og støtte entreprenører i at efterleve BH's krav og samtidig bevare rollen, som den der skal kontrollere, at kravene overholdes? (Løbende kommunikation)
Inspiration til idékatalog (tema)	
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Bygherrevejledning 2008. - Forskrifter og generelle retningslinjer for offentlig byggevirksomhed", Erhvervs- og Byggestyrelsen, 2008 /14/ https://www.bygst.dk/media/13763/bygherrevejledning-.pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☒ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Vejledning udsendt af Erhvervs- og Byggestyrelsen i 2008. Vejledningen orienterer om regelsættet ved en offentlig byggeopgave og om, hvorledes den offentlige BH bør varetage sin rolle og videregive en række erfaringer med byggeopgaver.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐ (udsendt før Bygherrebekendtgørelsen indførte krav om AMK(P))
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>I resuméet fremhæves tekst i vejledningen, der er rammesættende eller af særlig betydning for, hvornår BH og AMR burde kommunikere.</p> <p>(Afs. 7.10) BH skal i henhold til arbejdsmiljøloven udpege en AMK med den fornødne viden om og uddannelse i sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål til at varetage koordineringen af de sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger på byggepladsen. Den opgave kan typisk varetages af en bygherrerådgiver eller en tilsynsførende rådgiver.</p> <p>(Afs. 8.10): Den offentlige BH bør udarbejde en arbejdsmiljøpolitik med angivelse af de generelle retningslinjer, der gælder for bygherreaktiviteterne. Politikken kan bl.a. indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ønsker til rådgiveres dokumentation for nødvendig arbejdsmiljømæssig ekspertise. • Krav om gennemførelse af projektgranskning af sikkerhed og sundhed ved byggeriet, såvel indledende som løbende gennem projektet. • At der i det enkelte byggeprojekt laves en arbejdsbeskrivelse af AMK's opgaver i byggeperioden, herunder i hvilket omfang AMK har beføjelser til at sikre sig, at aftalt sikkerhedsarbejde bliver udført. • At der ved komplekse eller større byggerier udpeges en særlig gennemslagskraftig, engageret og erfaren AMK. • At der ved større eller komplekse byggerier pålægges arbejdsgiverne at udarbejde sikkerhedsprocedurer, som kan indarbejdes i "Plan for sikkerhed og sundhed" (PSS). <p>(Afs. 5.6) Inden projekteringen igangsættes, skal BH godkende byggeprogrammet, der typisk omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggesagens organisation • Forudsætninger • Krav og ønsker til funktion og arkitektur, drift og vedligehold • Kvalitet, miljø, arbejdsmiljø (bør typisk omfatte krav til styring af kvalitet, miljø og arbejdsmiljø) • Økonomiske forudsætninger • Tid <p>(Afs. 2.3) Den almene BH skal sikre, at dennes rådgivere er opmærksom på, at de skal foretage en byggeteknisk risikovurdering, hvor risikobehæftede forhold kortlægges. Risikovurderingen skal foretages i forbindelse med projektforslaget og hovedprojektet, samt hvis der foretages væsentlige ændringer i projektet. Risikovurderingerne sendes til BH, der så skal træffe beslutning om, hvilke tiltag der skal iværksættes for at håndtere de identificerede risici.</p> <p>(Afs. 2.5) Personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, skal have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikation.</p> <p>(Afs. 2.13) BH skal bidrage aktivt til at sætte krav til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø og sikre opfyldelsen heraf. Under opførelsen af byggeriet og for den færdige bygning skal BH tage hensyn til miljø og arbejdsmiljø ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At stille entydige krav til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø for byggeriet

	<ul style="list-style-type: none"> • Et accepteret system for styring af kvalitet, miljø og arbejdsmiljø indgår i kriterierne for valg af projekterende rådgivere og entreprenører • BH sammen med de projekterende rådgivere udpeger særlige risici eller problemområder i byggeriet og følger op på disse • BH ved byggeriets planlægning fastlægger, hvordan der skal følges op på kravene til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø <p>(Afs. 9.10) BH anbefales at gennemføre evalueringer af gennemførte byggeopgaver. Evalueringen bør omfatte såvel byggesagens forløb som byggeteknik, miljøforhold, arbejdsmiljø, indeklima m.m. samt samarbejdet med de øvrige parter om byggeopgaven.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs. 8.10 bør BH udarbejde en arbejdsmiljøpolitik med angivelse af de generelle retningslinjer, der gælder for bygherreaktiviteterne. I hvilket omfang sker det? Hvordan påvirker politikken praksis? Bliver der fx sat fokus på, at det er særligt gennemslagskraftige, engagerede og erfarne AMK'ere, der udpeges ved komplekse og større byggerier, og hvordan dokumenteres dette? (Mekanismer) • Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs. 7.10 kan opgaven som AMK(B) typisk varetages af en bygherrerådgiver eller en tilsynsførende rådgiver. Er der en forskel på, hvem offentlige bygherrer vælger til AMK(B), og hvem private bygherrer vælger? Bør der indføres krav om, hvor AMK(B) må være ansat og i givet fald hvilke krav? (Regulering) • Iflg. Bygherrevejledningen for offentlige bygherrer afs. 2.5 skal personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikation. I hvilket omfang følges vejledningen på dette punkt? Hvilken betydning har det for praksis? Burde disse kriterier gøres lovkrævet? (Regulering)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Uddel Bygherrevejledningens afs. 8.10. BH og AMK udarbejder sammen skitse til en arbejdsmiljøpolitik, der lever op til vejledningen eller sammenholder BH's eksisterende arbejdsmiljøpolitik med de indholdspunkter, vejledningen anbefaler. Drøftelse af, hvordan en sådan politik vil påvirke forholdet mellem BH og AMK og praksis i projektering og udførelse. (Løbende kommunikation)
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Konkretisering og entydighed i Bygherrebekendtgørelsen af de kompetencekrav AMK'ere skal opfylde (erfaring, gennemslagskraft etc.) (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, hvilke ansættelsesforhold AMK'ere, der udpeges af BH, ikke må være i (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, skal have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikationen mellem BH og dette personale (regulering).
Yderligere bemærk.	<p>Et byggeprojekts faser kan beskrives således:</p> <p>PLANLÆGNING AF BYGGERIET • Predesign/Ideoplæg. • Byggeprogram. PROJEKTERING • Dispositionsforslag. • Projektforslag. • Hovedprojekt. • Udbud. UDFØRELSE AF BYGGERIET • Byggepladsen i gang. • Aflevering. INDFLYTNING OG IBRUGTAGNING • Indflytning. • 1-års og 5-års gennemgange. • Drift</p>
Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	<p>Dansk Byggeri, 3F, Bygherreforeningen, FRI, DANSKE ARK og Konstruktørforeningen. "Fælles værdigrundlag om arbejdsmiljø i bygge- og anlægsprojekter – Godt arbejdsmiljø hver dag", 2016 /16/</p> <p>https://www.bfa-ba.dk/media/3899715/vaerdigrundlag-2016.pdf</p>
Type af dokument	<p>Bek. ☐, Vejrl. myndighed ☐, Publikationer, brancheorganisation ☒, Skabelon anvendt af praktikere ☐, Evalueringer og F/U-rapporter ☐, Mødenotater ☐, Andet ☐ hvad: _____</p> <p>Fælles værdigrundlag udarbejdet af de væsentligste organisationer inden for bygge- og anlægsbranchen</p>
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Det fælles værdigrundlag er udarbejdet af ovennævnte organisationer i forlængelse af deres handlingsplan "Sikkerhed hver dag – knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker". Værdigrundlaget skal styrke samarbejdet om arbejdsmiljø på bygge- og anlægsprojekterne.</p> <p>Det fremhæves, at arbejdsmiljø skal være en integreret del af planlægning, projektering og udførelse</p>

	<p>se, herunder risikohåndtering, tidsplanlægning, logistik og øget brug af tekniske hjælpemidler. BH's overordnede ansvar for at sætte rammerne for arbejdsmiljøet på bygge- og anlægsprojektet og sikring af, at arbejdsmiljøkoordineringen i projektering og udførelse virker efter hensigten fremhæves også.</p> <p>Anbefalinger til BH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BH tilvejebringer de nødvendige ressourcer og kompetencer til at varetage ansvaret for arbejdsmiljø – uanset at opgaver i et vist omfang indkøbes eksternt. • BH udarbejder en overordnet arbejdsmiljøpolitik og udmønter den på projektniveau – fra de tidligste faser af bygge- og anlægsprojektet – i en strategi, der angiver de overordnede mål for projektets tidsplan, kvalitet og arbejdsmiljøstandard. • BH udpeger kompetente AMK'ere og giver dem et tydeligt mandat. • BH stiller tydelige krav til arbejdsmiljø og samarbejde og følger op på disse krav gennem hele projektet. • BH skaber rammerne for et godt samarbejde mellem AMK'ere og de andre aktører samt skaber mulighederne for videndeling og læring om god arbejdsmiljøpraksis. <p>Derudover er der anbefalinger til hhv. bygherrerådgiver, projekterende og de udførende virksomheder, herunder at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygherrerådgiveren italesætter vigtigheden og værdien af koordinatorfunktionen over for BH. • Projekterende integrerer relevant viden om arbejdsmiljø og forebyggelse allerede tidligt i projekteringsprocessen. • Projekterende samarbejder med BH's AMK'ere til fælles gavn. • Den udførende virksomhed indgår i et værdiskabende samarbejde med BH og dennes AMK'ere samt med rådgiver, projekterende og øvrige virksomheder på byggepladsen.
<p><i>Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)</i></p>	
<p><i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uddel 'Fælles værdigrundlag om arbejdsmiljø i bygge- og anlægsprojekter' og lad BH og AMK drøfte, hvordan de og øvrige parter i det eksisterende projektsamarbejde lever op til organisationernes anbefalinger. Hvilke initiativer skal iværksættes for, at BH og AMK i fællesskab kan skabe et projekt, der følger anbefalingerne? (Mekanismer)
<p><i>Inspiration til idékatalog (tema)</i></p>	
<p><i>Yderligere bemærk.</i></p>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	<p>Europa-Kommissionen. "Ikke-bindende vejledning om god praksis for forståelsen og gennemførelsen af direktiv 92/57/EØF (byggepladsdirektivet)". Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2011 /19/</p> <p>http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUK EwigzefQ_6nZAhVCIIAKHfQ4B_8QFggqMAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FblobServlet%3FdocId%3D6715%26langId%3Dda&usg=AOvVaw3vZgVOym40_JJ_BJxowFgw</p>
Type af dokument	<p>Bek. ☐, Vejl. myndighed ☒, Publikationer, brancheforening ☐, Skabelon anvendt af praktikere ☐, Evalueringer og F/U-rapporter ☐, Mødenotater ☐, Andet ☐ hvad: _____</p> <p>Ikke-bindende vejledning udarbejdet af Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling, Kontor F.4.</p>
Land (DK, N, andet)	EU
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Byggepladsdirektivet, Direktiv 92/57/EØF, er et minimumsdirektiv. Det giver medlemsstaterne mulighed for at give fleksibilitet eller indføre begrænsede undtagelser samt fastsætte højere standarder end dem, der kræves i direktivet. Ved brug af vejledningen bør den nationale lovgivning derfor altid undersøges. Vejledningen er udarbejdet mhp. at hjælpe alle berørte parter i bygge- og anlægssektoren med at forstå og gennemføre direktivet. Udover at forklare direktivets tekst, rummer vejledningen også forslag til god praksis samt eksempler.</p> <p>Som forklaring til direktivets artikel 3 præciseres, at enhver fysisk eller juridisk person (herunder personer, der har nogle af de roller, der nævnes i direktivet, såsom BH, projekterende, byggeledere, entreprenører og AMK'ere) kan udføre opgaven som koordinator, hvis denne er kompetent og har ressourcerne dertil. Når BH udpeger AMK'ere, er det vigtigt, at de sikrer sig, at de er kompetente til at udføre deres sikkerheds- og sundhedsopgaver, og at de har tænkt sig at afsætte tilstrækkelige ressourcer dertil. BH eller BH's projekterende (byggeledere) skal spørge deres AMK under udarbejdelsen af et byggeprojekt, hvorvidt der er udarbejdet en passende og tilstrækkelig plan, før de lader arbejdet med at oprette en byggeplads starte.</p> <p>Mht. direktivets artikel 2 og 7 præciseres det, at udpegelsen af AMK'ere ikke fritager BH fra sit ansvar.</p> <p>Yderligere forklares og beskrives god praksis for de ydelser, som AMK(P) skal levere i henhold til direktivets artikel 4 og 5, og AMK(B) skal levere i henhold til artikel 6 og 8.</p> <p>Det forklares tillige, hvordan arbejdsgivere og selvstændige skal tage hensyn til anvisninger fra AMK'ere under såvel udarbejdelsen af projektet og under opførelsen af bygværket samt, hvordan arbejdstagere og/eller deres repræsentanter skal høres og inddrages ved koordineringen.</p> <p>Vejledningen rummer en række bilag med forslag til indhold i en APV (bilag 3), et projekteringsdiagram (bilag 4), som foreslås anvendt til i hver enkelt projekteringsfase at registrere beslutninger af betydning for sikkerheden og sundheden, forslag til indhold i PSS (bilag 5) og i journalen (bilag 6).</p> <p>Anbefaling: BH, som ønsker et projekt, der lever op til de højeste arbejdsmiljøstandarder, kan bidrage ved allerede under udarbejdelsen af byggeprojektet at sætte fokus på dette. Succeskriterier opstilles, før byggearbejdet iværksættes og resultaterne måles op mod dem.</p> <p>AMK'ere bør fra starten aftale med andre aktører, hvordan koordineringsfunktionen skal udføres.</p> <p>Mht. udpegnings af AMK'ere er god praksis for BH bl.a. at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udpege så tidligt, at AMK(P) fra projektets start kan gennemføre forundersøgelser om sikkerhed og sundhed for BH og hjælpe projektgrupperne med at identificere, eliminere eller forhindre farer og risici, og AMK(B) så tidligt at denne uden problemer kan samarbejde med AMK(P) under udarbejdelsen af projektet.

	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre kvalifikationer. AMK'ere skal have dokumentation for færdigheder og erfaringer fra lignende projekter og tilstrækkelig viden om projekterings- og byggearbejde samt sikkerhed og sundhed på pladsen relevant for det pågældende projekt i forhold til dets størrelse og kompleksitet. Både organisationens og de relevante personers kompetencer tages i betragtning ved vurderingen af en juridisk person. • Indgå aftalen skriftligt, herunder få navn på den fysiske person, som vil udfylde rollen og fordre skriftlighed og bekræftelse ved ændring i udpegelsen. Føre fortegnelse over de udpegede AMK'ere. • Samarbejde med AMK'ere samt andre aktører i styringen af sikkerheds-og-sundhedsrisici. • Sikre, at de udpegede AMK'ere har midlerne og bemyndigelsen til at udføre deres opgaver. • Sikre at AMK'ere ikke har interessekonflikter, fx skal det sikres, at funktioner vil blive udført uden ulempe for andre aktører eller uden at gå på kompromis med sikkerheden og sundheden, når vedkommende antages til at udføre mere end én funktion. <p>AMK(B) og arbejdsgiverne på projektet aftaler og anlægger en fælles strategi for høring af arbejdstagerne og deres deltagelse, fx ugentlige toolboxmøder.</p> <p>Byggepladsmøder kan, afhængigt af projektet, være et kommunikationsmiddel, som kan sikre effektiv udveksling af oplysninger, samarbejde og koordinering samt vurdering af sikkerheden og sundheden på pladsen.</p>
<i>Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kan og bør tidspunktet for, hvornår AMK(P) skal udpeges og igangsætte sine ydelser, fremrykkes og præciseres i Bygherrebekendtgørelsen? (Regulering) • Bør nogle af de aktiviteter, der i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning beskrives som god praksis ophøjes til lovgivning i Danmark? Hvilke? (Regulering)
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lad AMK og BH drøfte, hvilke arbejdsmiljøsucceskriterier, BH med fordel kan/kunne have opstillet for udarbejdelsen af byggeprojektet. Hvordan kan/kunne det måles, om resultaterne lever op til kriterierne? (Udbud) • Uddel EU-Kommissionens ikke bindende vejledning og lad BH-AMK drøfte, hvordan (udvalgte) overvejelser og handlinger, der i vejledningen beskrives som god praksis, kan indarbejdes som BH's og AMK's gode praksis (mekanismer). • Uddel projekteringskemaet, bilag 4 i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning, og lad BH-AMK drøfte, om skemaet kan støtte dokumentationen af handlinger og beslutninger truffet under projekteringen. Lad dem også drøfte, om journalen bedre/alternativt kan føres på en måde, så den kan træde i stedet for bilag 4 som dokumentation (værktøj).
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tidspunktet for, hvornår AMK(P) skal udpeges og igangsætte sine ydelser, fremrykkes og præciseres i Bygherrebekendtgørelsen? (Regulering) • Lovkrav om udvalgte aktiviteter, der i EU-Kommissionens ikke bindende vejledning beskrives som god praksis (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Elro MD. "Optimering af Arbejds miljøkoordinator (P)'s funktion". Københavns Erhvervsakademi, oktober 2014 /22/
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☒ hvad: <u>Speciale fra konstruktørstuderende Københavns Erhvervsakademi</u> Lille spørgeskemaundersøgelse besvaret af 11 medlemmer af IDA-Arbejds miljø's netværk for arbejdsmiljøkoordinatorer.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☒ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐

Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>I rapporten gengives besvarelser af følgende spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er AMK(P)'s gennemslagskraft, når vedkommende gør indsigelser til projekt materialet? • Hvordan er AMK(P)'s prioritering af egen rolle og funktion? • Hvad mener branchegruppen var hensigten med at indføre AMK(P)'s funktion i 2009? • Hvordan er AMK(P)'s detaljeringsgrad af oplysninger til overdragelse til AMK(B)? • Hvordan bliver funktionen af AMK(P) i bygge- og anlægsbranchen brugt reelt? <p>Der peges på, at BH's (og projekteringslederens) holdning til arbejdsmiljøkoordinering er udslagsgivende for, hvilken gennemslagskraft AMK(P) får på projektet. AMK(P) inddrages for sent, projektet er for låst, når AMK(P) inddrages. Derved bliver risici påpeget, men ikke løst i projekteringen. Der er en oplevelse af, at AMK(P)'s løsningsforslag afvises. Flere mener endvidere, at AMK(P) mangler erfaring, hvilket bidrager til manglende respekt omkring funktionen.</p> <p>Der peges på, at AMK(P)'s arbejde med at gennemgå projekteringsmateriale og sikre, at risici fjernes, hvor det er muligt, er en udgift hos den projekterende, og selvom det gode forberedelsesarbejde sparer penge for det samlede projekt, kan det skabe modstand, at AMK(P)'s arbejde fordyrer projekteringen. Det beskrives, at de projekterende ofte bruger at skyde problemerne videre til udførelsesfasen med henvisning til, at entreprenørerne skal have metodefrihed.</p> <p>Konklusion: Lovgivningen vedrørende AMK(P)'s funktion skal være mere præcis med minimumskrav til, hvordan funktionen skal udføres (procedurer der skal følges). Kravene til AMK(P)'s kvalifikationer skal præciseres i lovgivningen, for så vidt angår sagkyndig viden, fornøden viden og praktisk erfaring.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • På hvilket tidspunkt i projektet bør AMK(P) inddrages? (Regulering) • Hvordan kan lovgivningen tydeliggøre den indsats og det detaljeringsniveau, der som minimum skal gælde for udførelse af AMK(P)'s funktioner? (Regulering) • Hvordan kan lovgivningen gøre minimumskravene til AMK(P)'s kvalifikationer entydige? (Regulering)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Ændring af Bygherrebekendtgørelsen så det tidspunkt, hvor AMK(P) senest skal inddrages i projekteringen, rykkes frem til (specificeres) (regulering). • Tydeliggørelse af det minimumsniveau, som AMK(P)'s ydelser skal leveres på (regulering). • Ændring af Bygherrebekendtgørelsen så minimumskvalifikationskrav til AMK(P) bliver entydige (regulering).
Yderligere bemærk.	
Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Andersen SS. "Arbejds miljøkoordinatorens indflydelse på byggepladsen – udfordringer og muligheder for at styrke håndværkernes sikkerhed og sundhed". Roskilde Universitet, 2. februar 2015

tuelt link til dok.)	/23/ https://core.ac.uk/download/pdf/43030614.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☒ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☒ hvad: <u>Speciale fra RUC-studerende</u> Casestudie af to byggepladser for samme bygherre. Udarbejdet af specialestuderende ved RUC, Arbejdslivstudier. Vejleder professor Helge Hvid.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>I studiet undersøges, hvordan bygherren SLKE har mulighed for at påvirke arbejdsmiljøet i en byggeproces gennem AMK, og hvilke udfordringer der kan være forbundet med dette. SLKE beskrives som en særlig aktiv og synlig bygherre med en ambitiøs arbejdsmiljøpolitik, bl.a. fremgår det af politikken, at sikkerhed skal prioriteres, hvor der er risiko for en interessekonflikt mellem produktion og sikkerhed. Studiet karakteriseres således som en 'mindst sandsynlig case' (det er mindre sandsynligt at finde udfordringer i relation til AMK på SLKE's byggepladser). Gennem kvalitative interviews indsamles viden om, hvordan sikkerhed og sundhed praktiseres på byggepladsen, og hvordan AMK oplever sin egen praksis, og hvordan den positioneres af andre, (praksisteori og positioneringsteori). Interview er gennemført med repræsentanter for BH, AMK'ere (der samtidig er byggeledere), ansatte på byggepladsen, herunder arbejdsmiljørepræsentanter (og i den ene case også chef og leder hos entreprenør).</p> <p>Problemstillinger: De interviewede AMK'ere oplever problemer med dobbeltrollen. Den fører til, at de afvejer hensynet til sikkerhed og sundhed mod hensynet til fremdrift og produktivitet. AMK'erne fortæller, at de får en pragmatisk tilgang, hvor tiltag og foranstaltninger formuleret i PSS'en og lovgivningen tilpasses hensynet til fremdrift og produktivitet. Modsat beskriver AMK'erne også, at de integrerer deres fokus på arbejdsmiljø i deres arbejde som byggeledere, og det styrker opmærksomheden på sikkerhed i byggeprocessen (mindsker risiko for sidevognseffekt). Håndværkernes sikkerhedspraksis er præget af, at de lader økonomi, fremdrift og produktivitet indgå i deres vurdering af, hvad der er sund fornuft, og nedslidning opleves som et vilkår og ikke som en reel risiko, før smerterne sætter ind. De interviewede arbejdsmiljørepræsentanter, håndværkere og entreprenøren giver udtryk for, at de ikke oplever, at AMK'erne har en væsentlig indflydelse på praktiseringen af sikkerhed og sundhed. Udover at afholde sikkerhedsmøder og sørge for, at papirerne er i orden, er det uklart for arbejdsmiljørepræsentanterne, hvad AMK'erne laver.</p> <p>Anbefalinger: AMK'erne oplever, at når kravene til sikkerhed og sundhed er klart defineret og tydelige i udbuddet, styrker det AMK's mulighed for at stille krav til entreprenører og håndværkere i udførelsen. For at undgå konflikter i byggefasen, er det væsentligt, at det ønskede niveau for sikkerhed og sundhed defineres i udbuddet og fungerer som forventningsafstemning mellem BH og entreprenør. Folkene på pladsen giver udtryk for, at hvis AMK'erne skal påvirke sikkerhedspraksis, skal de være mere på pladsen (mere end hver 14. dag), sommetider komme uanmeldt, skal stille krav og indgå i dialog om løsninger. Samarbejdet med arbejdsmiljørepræsentanterne, hvordan de to parter kan styrke hinanden, skal også i fokus. Det styrker arbejdet med sikkerhed og sundhed på pladsen, når BH kommer rundt og til tider påtæller mangler, fordi det viser BH's interesse, og pga. BH's magt og autoritet har det den effekt, at ledelsen på pladsen bliver mere obs på sikkerhed og sundhed, når BH er det. AMK kan potentielt få stor indflydelse på, hvordan sikkerhed og sundhed praktiseres, hvis den magt og autoritet, der knytter sig til BH-rollen, kan praktiseres af AMK.</p> <p>Konklusion: Økonomi skal tages ud af ligningen, og arbejdsmiljøkoordinering skal bevæge sig væk fra papiret og ud i praksis.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Bør der i Bygherrebekendtgørelsen stilles krav om, at AMK(B) skal være personligt til stede på pladsen hyppigere end hver 14. dag? Hvor hyppigt – generelt eller graderet? (Regulering) • Bør der være krav om, at AMK(B)'s tilstedeværelse på pladsen omfatter uanmeldte besøg? (Regulering) • Bør der stilles krav i bekendtgørelsen om, at BH skal deltage i visse aktiviteter på byggepladsen,

	<p>fx opstartsmøde(r), sikkerhedsmøde(r), rundring(er) - generelt eller gradueret? (Regulering)</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilket omfang foregår der generelt samarbejde på byggepladserne mellem AMK(B) og entreprenørernes arbejdsmiljørepræsentanter? (Løbende kommunikation) • Bør der i Bygherrebekendtgørelsen stilles krav om, at AMK(B) og arbejdsmiljørepræsentanter på byggepladserne skal samarbejde om bestemte opgaver (hvilke)? (Regulering)
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Diskussion/øvelse: Hvordan kan BH i udbud definere entydigt og målbart, hvilket sikkerheds- og sundhedsniveau BH vil have på pladsen? Ser I gerne sådanne målbare krav fremadrettet, og hvad afstedkommer det positivt og negativt? (Udbud) • Hjemmeopgave: AMK(B) overvejer, om der er opgaver (hvilke), som det ville være formålstjenligt at indlede samarbejde med pladsens arbejdsmiljørepræsentanter om. BH forholder sig til AMK(B)'s forslag, herunder tildeling af økonomi/ressourcer til effektivering (løbende kommunikation)
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, hvor hyppigt (ofte end hver 14. dag) AMK(B) skal være personligt til stede på pladsen (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(B) 's tilstedeværelse på pladsen (anført minimumsfrekvens) skal omfatte uanmeldte besøg (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH (anført minimumsfrekvens) skal deltage i opstartsmøde(r), sikkerhedsmøde(r), rundring(er) på pladsen (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(B) og arbejdsmiljørepræsentanter på byggepladserne skal samarbejde om nærmere definerede opgaver (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Anbefalinger om bygherrens koordinering af arbejdsmiljø". Bygherreforeningen, februar 2014 /26/ http://www.bygherreforeningen.dk/vaerktojer/publikationer/1049-anbefalinger-om-bygherrens-ansvar-for-koordinering-af-arbejdsmiljoet-i-byggeprojekter-december-2010
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheorganisation ☒ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Anbefalinger fra Bygherreforeningen til, hvordan danske bygherrer kan efterleve kravene i Bygherrebekendtgørelsen og bud på, hvordan bygherrerne udover det lovkrævede kan styrke arbejdsmiljøprocesserne.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Anbefalinger fra Bygherreforeningen, der dels beskriver, hvordan lovkravene til BH kan efterleves, dels rummer inspiration til, hvordan BH kan medvirke til at forebygge ulykker og generelt forbedre vilkårene for alle, som arbejder på byggepladserne gennem klare strategier, synlighed i processen, opfølgning og opbakning til parterne. Bygherreforeningen skriver, at de vurderer, at et godt arbejdsmiljø får en positiv indvirkning på projektets økonomi og tidsplan.</p> <p>Problemstillinger: Erfaringer viser, at AMK(P) ofte har begrænset gennemslagskraft og svært ved at få lydhørhed. Det er derfor meget vigtigt, at BH støtter op om AMK(P)'s rolle og ansvar og fastlægger dette allerede i forbindelse med udbud af projekteringsydelsen. Der er endvidere stadig behov for, at BH med sine handlinger understøtter den rolle, AMK(B) skal varetage.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BH skal først og fremmest overveje, hvordan AMK-rollerne varetages i de forskellige faser, og hvordan viden overleveres. BH anbefales at besidde kompetencer inden for arbejdsmiljø ved interne ressourcer eller ved tilkøb af ekstern bistand, til at kunne udbyde koordinatorrollen, herunder kunne beskrive, udbyde, bedømme og kontrollere koordinatoropgavens varetagelse. • BH anbefales at sikre uafhængig arbejdsmiljøkoordinering, som minimum bør arbejdsmiljøkoordinationen placeres i en uafhængig afdeling af øvrige ydelser, og BH bør tage stilling til eventuelle uhensigtsmæssigheder i sammenfald af ydelser. • BH anbefales at stille krav til og få dokumentation for AMK(P)'s og AMK(B)'s kompetencer ud over, hvad Bygherrebekendtgørelsen kræver (fx evne at facilitere og praktisk erfaring med tilsvarende projekter). Navn på AMK anbefales at skulle fremgå i kontrakter, så AMK ikke udskiftes uden BH's samtykke. • BH anbefales derfor bl.a. at deltage i et af de første projekteringsmøder og præsentere koordinatoren, at kræve AMK(P)'s deltagelse på projekteringsmøderne, hvor arbejdsmiljø kræves at være et fast punkt på dagsordenen, at kræve gennemførelse af arbejdsmiljøprojekteringsmøder med projektgranskning af forventede løsninger. BH anbefales at gribe ind under projekteringen, såfremt der beskrives forhold, der er sikkerhedsmæssigt uforvarselige (arbejdsmiljøuanset bygbarhed). Journalen anbefales benyttet aktivt som egentlig logbog, dialogredskab og dokumentation. Løbende gennem projekteringen beskrives fx på projekteringsmøder bygningsdele, konkrete problemer, løsninger og beslutninger om afhjælpning og ansvarlig herfor (se publikationens bilag). AMK(P) orienterer BH fx på byggemøder om status på journalen/logbogen. • BH anbefales at lade AMK(P) i dialog med BH og AMK(B) forberede processen for sikkerhedsarbejdet i udførelsen, fx fastlægger principperne for mønsterrunder etc., så det kan indgå i udbud og entreprisforberedelsen. BH anbefales at deltage i opstartsmøder med entreprenør og der præcisere betydningen af et godt arbejdsmiljø på byggepladsen, fx med udgangspunkt i BH's arbejdsmiljøpolitik. Såvel AMK(P) som AMK(B) skal efter nærmere fastlagt plan orientere BH om status på de ydelser, som AMK'erne varetager på BH's vegne.
Inspiration til fokusgrupeinterview	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke fordele og ulemper vil det have, såfremt det i Bygherrebekendtgørelsen kræves, at BH ved beslutning om, hvem der skal varetage AMK-roller, skal sikre uafhængighed/foregribe eventuelle

<i>views (tema)</i>	<p>uhensigtsmæssigheder i sammenfald af ydelser? Regulering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor udbredt er det, at BH stiller kompetencekrav til AMK(P) og/eller AMK(B) ud over, hvad Bygherrebekendtgørelsen kræver? Og hvilke erfaringer er der med at formulere kravene entydigt og få valid dokumentation herfor? (Udbud)
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Fælles hjemmeopgave for AMK(P) og BH: Uddel eksemplet på journal som logbog (publikationens bilag 1) og anvend skemaet ved et/et par projekteringsmøder. Drøftelse af, om skemaet er anvendeligt og fordelagtigt at bruge som dialogredskab og dokumentation (løbende kommunikation). • Fælles hjemmeopgave for AMK(B) og BH: Planlæg og afhold opstartsmøde for nye entreprenører, hvor BH præsenterer sine holdninger og fordringer til den forebyggende arbejdsmiljøindsats på byggepladsen (løbende kommunikation).
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH skal sikre uafhængighed ved placering af AMK-ydelsen eller dokumentere, hvordan uhensigtsmæssigheder ved sammenfald er foregrebet (regulering). • Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at journalen skal anvendes som dialogskabende logbog og dokumentere systematiske risikovurderinger og afværgende handlinger (regulering). • Yderligere krav til AMK(P) og AMK(B)s kompetencer og erfaringer, såsom evne at facilitere og praktisk erfaring med tilsvarende projekter (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Schultz CS, Jørgensen K. Arbejdsmiljø i idé-, program- og projektfaserne - Guide 2 Bygherre og projektets ledere: Program og proces. DTU Management Engineering, december 2015 /39/ https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Guide-2-Program-og-proces-december-2015.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejrl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Udviklingsprojekt, hvor der er udarbejdet et koncept til at integrere arbejdsmiljøhensyn i design og projektering af bygge- anlægsprojekter. I alt er der udarbejdet 5 guides. Guide 2 er målrettet BH, bygherrerådgivere, projekt- og projekteringsledere.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☒ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Udviklingsprojektets tese er, at hvis arbejdsmiljø tænkes ind tidligt i projekteringen, så har man mulighed for at undgå eller minimere risici i udførelsen, eller i det mindste få tænkt mulige foranstaltninger ind i projektet, så det er muligt for de udførende at kunne arbejde på en sikker og sund måde.</p> <p>Det udviklede koncept er afprøvet ved intervention i fire bygge- og anlægsprojekter. Baseret på erfaringerne beskriver guide nr. 2 følgende 'køreplan':</p> <p>Arbejdsmiljøet skal prioriteres som ligeværdig allerede i forbindelse med definitionen af projektets værdigrundlag for at sikre integration af hensyn til arbejdsmiljø i projektering, udførelse og drift. Det vil sige, at arbejdsmiljøindsatsen og vision/mål for denne indsats allerede bør diskuteres i programfasen og yderligere præciseres i projektets dispositionsforslag. I dispositionsforslaget fastsættes krav til form, funktion, bygbarhed, æstetik, placering, brugerkrav mv. Dispositionsforslaget kan rumme meget præcise oplysninger om, hvordan de angivne mål og værdier skal forstås. Dette gælder også hensynet til arbejdsmiljø, og erfaringen viser, at kun hvis BH udtrykker sine krav eksplicit om såvel økonomi, tid, kvalitet, miljø og arbejdsmiljø, er der mulighed for at sikre, at der bliver taget særligt hensyn hertil i projekterings- og byggeprocessen. Visionen gøres konkret gennem opstilling af konkrete målbare mål rettet mod projekteringsfasen og udførelsen. Der udformes en strategi for, hvordan målene nås. Målrettet kontrol og opfølgning på at kravene efterleves planlægges og gennemføres.</p> <p>I kontrakter mellem BH og de projekterende defineres ydelser og derigennem BH's forventninger.</p> <p>Erfaringerne fra afprøvningen er, at det for de projekterende, som ikke har den store arbejdsmiljøviden, kan være formålstjenstligt at have en opstartstjenstlig workshop, der præsenterer typiske risici og belastninger relateret til de konkrete arbejdsmiljøproblemstillinger, der kan blive relevante på det konkrete projekt.</p> <p>Derudover henvises der til, at koordinering og kommunikation er grundlæggende faktorer for en god byggeproces.</p> <p>Anbefalinger: BH's vision for arbejdsmiljøet skal være et ligeværdigt tema til fx økonomi, kvalitet, tidsplaner, energi og bæredygtighed. BH skal fastholde sine krav og være synlig igennem alle projektets faser og vise, at BH mener det, som han har anført i visionen. Det betyder, at arbejdsmiljø og sikkerhed skal indgå som ligeværdigt tema i vision, dispositionsforslag, målsætninger, strategi for målopfølgning, kontrol og opfølgning.</p> <p>Beskriv, hvordan kommunikationsarbejdet gennem byggeforløbet skal forløbe i en kommunikationsplan, fx som beskrevet i projektet "Rigtigt fra start".</p> <p>Konklusion: BH skal specificere sine forventninger til arbejdsmiljø og sikkerhed allerede i visionerne med projektet</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Kommer AMK(P) tidligt nok ind i forløbet til at kunne understøtte BH i formidlingen af forventninger til bygge- og anlægsprojektets arbejdsmiljø og sikkerhed (formulering af vision, målbare mål, strategi for målopfølgning, kontrol og opfølgning)? (Udbud)

	<ul style="list-style-type: none"> Bør der i Bygherrebekendtgørelsen stilles krav om, at AMK(P) skal inddrages allerede fra udarbejdelse af dispositionsforslag (konceptfasen)? (Regulering)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at AMK(P) skal inddrages allerede, når projektets dispositionsforslag udarbejdes (konceptfasen) (regulering)
Yderligere bemærk.	<p>i 20112 med denne figur, jf.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;"><i>Tidskurve for i hvilken grad det er muligt at påvirke sikkerheden igennem et byggeris projektperiode (Szymberski 1997).</i></p> <p style="font-size: small;">© DTU Management, Danmarks Tekniske Universitet Kirsten Jørgensen 14.11.2012</p> </div> <p>Muligheden for at påvirke sikkerheden i byggeriets projektperiode er illustreret som ovenfor, se /51, 'Den digitale fødekæde', s 8. Signe Mehlsen, Byggeriets arbejdsmiljøbus. Dansk Byggeris arbejdsmiljøkonference 16/3 2017</p>

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Rigtigt fra start". Værdibyg.dk, Værdiskabende byggeproces, 2012 /40/ http://www.vaerdibyg.dk/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=151&tmpl=component&format=raw&Itemid=143
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening. ☒ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Værdibyg formidler "Best Practice" på initiativ af byggeriets toneangivende organisationer, BAT-Kartellet, Bygherreforeningen, Dansk Byggeri, Danske Arkitektvirksomheder, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og TEKNIQ
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Vejledningen beskriver de nøgleaktiviteter, som bygherreorganisationen og projekteringsteamet skal have styr på for fremadrettet at sikre en god byggeproces i mellemstore eller store byggeprojekter. Anbefaling, kommunikationsplan: Der skal være en klar strategi for, hvordan der skal kommunikeres til hvem og hvor ofte. Kommunikationsplanen er en samlet drejebog for kommunikationsarbejdet gennem byggeforløbet. En interessentanalyse, der præciserer, hvilke interessentgrupper der er i projektet, er et godt udgangspunkt for at udarbejde kommunikationsplanen. Planen kan rumme et kommunikationsdiagram – ad hvilke veje kommunikerer vi? En kommunikationsplan skal tage stilling til emner som: <ul style="list-style-type: none"> • Mødestruktur, hvilken »tone« der skal være på møder • Brug af mails og andre digitale medier Det er vigtigt at aftale fælles spilleregler og løbende evaluere og tilpasse dem, efterhånden som projektet udvikler sig. Der gives følgende eksempel på, hvad en kommunikationsplan kan indeholde: <ol style="list-style-type: none"> 1 Kommunikations- og beslutningsveje Projektets nøglepersoner; Telefon- og e-mailoplysninger på alle; Hvem-ved-hvad-skema 2 Intern kommunikation (i projektteamet) 3 Spilleregler for kommunikationen i forhold til: Møder; E-mail; Projektweb; IKT; Formelt og uformelt; Håndtering af uenighed; Sig din mening og udfordre rammerne 4 Ekstern kommunikation (til omverdenen) Organisation og procedurer; Interessenter og målgrupper; Kanaler; Pressehåndtering 5 Opfølgning Møder med fokus på kommunikation; Succeskriterier, evaluering og måling Anbefalinger IKT³: IKT (Informations- og kommunikationsteknologi) for videndeling og koordinering på tværs ⁴ . Det er vigtigt, at alle anvender softwaresystemer, der er kompatible med hinanden, så informationer og data kan udveksles. Derudover er et projektweb en nyttig platform til udveksling af filer.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af kommunikationsplan (værktøj) • Drøftelse af erfaringer med etablering og brug af projektweb til udveksling af filer (værktøj) • Drøftelse af erfaringer med IKT og konkrete anbefalinger (værktøj) • Til brug for projektteamets oplæg: Klik på Powerpoint til undervisning i Værdibyg's vejledning

³ Bemærk at IKT kræves i større off. projekter, jf. "Bek. om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i offentligt byggeri". BEK 118 af 06/02/2013, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet.

⁴ Der kan være hjælp at hente i bips' anvisning om IKT-specifikationer eller FRI og DANSKE ARK's tillæg til Ydelsesbeskrivelserne ang. håndtering af IKT i byggeprojektet.

	'Rigtigt fra start' samt godt eksempel på simpel kommunikationsplan https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/05/5-31-Sammenfatning-kommunikation.pdf (værktøj)
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Region Midtjylland, 05. januar 2018. "AUH FORUM 3. Krav til projektering, dokumentation, opfølgning og kommunikation" /41/ https://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewitor_Sw pHZAh-WSL1AKHSc4AtEQFggxMAI&url=https%3A%2F%2Fdownload.4projects.com%2Fdocument%2Fpublicfile.aspx%3FFileID%3D5d30e385-c2a8-4488-b63e-372415242790%26RevisionID%3D8dcb3c75-c963-41d0-b886-372415242790%26mode%3Dpopup%26openid%3DFile&usg=AOvVawozt_z3aQMgWdlaRTz6sT9Y
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☒ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Udbudsmateriale fra regional bygherre af projekt med anslået entreprisesum > 20 mio., (medfører krav om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) og udarbejdelse af IKT-specifikation). Dokumentet illustrerer således, hvordan BH formidler krav om brug af IKT relateret arbejdsmiljøkoordinering.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Til udbuddet er der udarbejdet en IKT-specifikation iht. FRI, DANSKE ARK og Bygherreforeningens Ydelsesbeskrivelser for Bygherrerådgivning, 2013 (Byggeriet er omfattet af IKT-bekendtgørelsen (BEK118)). Af ydelsesbeskrivelsen fremgår det, at BH stiller følgende værktøjer til rådighed for understøtning af processen og som platform for kommunikation mellem BH og totalentreprenør: <ul style="list-style-type: none"> • iKontrol til Arbejdsmiljøkoordinering (AMK). iKontrol er en tableapplikation, som totalentreprenøren forpligtes til at svare på ved eventuelle AMK-henvendelser. BH beskriver, at nærmere introduktion til applikationen gives ved eget møde.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	• Erfaring med IKT, herunder omfanget hvormed BH stiller krav om elektronisk kommunikation til/fra AMK i udbud. Jf. krav i IKT-bekendtgørelsen fra 2013 om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i offentligt byggeri (værktøj).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	• Erfaring med IKT (værktøj) • Afprøvning af forskellige tableapplikationer (værktøj) • Hvordan formuleres krav til brug af IKT bedst i udbud så den praktiske anvendelse tilgodeses? (Udbud)
Inspiration til idékatalog (tema)	
Yderligere bemærk.	iKontrol findes beskrevet i kilde /47/. Yderligere er IKT-værktøjet Byggeweb Capture beskrevet i /48/ Dalux i /49/ og i resumeret kilde /52 / samt Safety Observer i resumeret kilde /52/

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	<p>Københavns Kommunes Teknik- og miljøforvaltning's praksis. /42/ "SAB O", "PSS", "ATR", "registreringsskema", "runderingsskema" og "logbog, koordinators dokumentation" https://www.kk.dk/artikel/udbudsparadigmer-ved-entrepriser</p> <p>En del af skabelonerne ligger ikke offentligt tilgængeligt, men er modtaget på mail 5. feb. 2018 fra Helena Kreipke Juul, Arbejdsmiljøkonsulent, hg3m@tmf.kk.dk, mobil 21782486</p>
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☒ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Paradigmer/skabeloner der udgør grundlag for Københavns Kommunes Teknik- og miljøforvaltning's praksis.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>De forskellige skemaer og skabeloner bidrager til fastlæggelse af ydelse og kommunikationen mellem AMK og BH således:</p> <p>Rammerne for AMK: AMK's tilhørsforhold er sådan, at AMK (P) generelt varetages af rådgiver, mens AMK (B) oftest varetages af hovedentreprenøren.</p> <p>Kommunikation BH-AMK: ATR for AMK (P) beskriver ydelsens omfang og indhold. Heri kræves, at AMK(P) udfylder dels journal med en liste over særlige forhold vedr. sikkerhed og sundhed, der bør tages hensyn til i forbindelse med fremtidige arbejder, drift og vedligeholdelse, dels logbog med AMK (P)'s noter om arbejdsmiljøforhold under projekteringen. Både journal og logbog skal fremlægges BH sammen med hovedprojektet. (Ydermere udarbejder AMK (P) også en foreløbig PSS, som vedlægges udbuds materialet).</p> <p>SB og SAB beskriver AMK (B) ydelsens omfang og indhold, (hvis AMK (B) undtagelsesvis vælges varetaget af rådgiveren, er ydelsen beskrevet i ATR for AMK(B)). Af SAB O fremgår det, at AMK (B)'s kompetencer skal godkendes af BH, og BH skr. skal underrettes før evt. udskiftning. SAB O anfører, at AMK (B) skal ajourføre PSS, og dette selvstændige dokument skal accepteres af BH, inden entreprisearbejdet kan påbegyndes. AMK (B) udfylder løbende et tilsynsskema, som dokumentation for koordineringen på pladsen ('logbog koordinators dokumentation'). Heri indsættes link til mails og fotos. Det udfyldte skema skal på foranledning samt ved projektets afslutning sendes til BH.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Præsentation og drøftelse af skabeloner for SAB O, ATR og PSS – er de velegnede og ens/bedre/dårligere end egne? (Udbud). • Præsentation og drøftelse af skabeloner for "registreringsskema", "runderingsskema" og "logbog, koordinators dokumentation" – er de velegnede og ens/bedre/dårligere end egne? (Løbende kommunikation)
Inspiration til idékatalog (tema)	
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Seminar for sikkerhedskoordinatorer". BAR Bygge og Anlæg, 2007. Refereret i "Argumenter for en Sikkerhedspark.dk", Arbejdstilsynet 2017-11-23 /43/ http://www.sikkerhedspark.dk/wp-content/uploads/2017/11/Sikkerhedspark.dk-understottende-argumenter-for-etablering-nov2017.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Sammendrag baseret på en opsamling fra 6 seminarer afholdt i 2007 med i alt 177 deltagere, der alle har opgaver som sikkerhedskoordinatorer (AMK).
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Det fremhæves i sammendraget, at små/mindre byggeprojekter er dominerende i branchen, hvorfor det er almindeligt, at AMK varetager flere roller, fx byggepladsleder, projekterende, entreprenør m.v. Afvejningen mellem produktion og arbejdsmiljø kan derfor blive et dilemma for AMK, når der ikke afsættes tilstrækkelige midler til arbejdsmiljøkoordineringen. AMK bliver ofte klemmt mellem bygherres arbejdsmiljøpolitik og projektets konkrete økonomi og tidsplan. Fordi byggeleder og AMK ofte er en og samme person, bør der iflg. sammendraget sættes mere fokus på kvalifikationer, der rækker ud over AMK's opgaver. Udover nye samarbejdsformer som Partnering og Lean Construction bør AMK (når denne også er byggepladsleder, projekterende, rådgiver, tilsyn) også have kvalifikationer, der gør AMK i stand til at gennemføre ledelse, kommunikation og konflikthåndtering på pladsen.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Har AMK behov for særlige kvalifikationer, hvis AMK skal varetage flere samtidige roller, fx byggepladsleder, projekterende, entreprenør mv? Hvilke (eksempelvis kvalifikationer i kommunikation, konflikthåndtering og ledelse)? (Udbud). • Hvilke fordele/ulempes og konsekvenser har det, hvis BH stiller krav om, at AMK ikke må varetage andre samtidige roller i byggeprojektet? (Udbud).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv fordele/ulempes ved, at AMK varetager flere samtidige roller i byggeprojektet. Hvordan kan ulemperne foregribes? (Udbud)
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Krav om, hvordan BH skal afværge problemstillinger forbundet med, at AMK varetager flere samtidige roller i byggeprojektet (regulering). • Yderligere krav til kvalifikationer, såsom kommunikation, konflikthåndtering og ledelse, hvis AMK skal varetage flere samtidige roller i byggeprojektet (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Jørgensen K, Schultz CS, Bonke S. "Processer og metoder i det fejlfrie byggeri: Erfaringer og anbefalinger fra projektledere i entreprenørbranchen". Department of Management Engineering, Technical University of Denmark. (DTU Management Engineering Rapport; Nr. 7.2013) /44/ http://orbit.dtu.dk/files/58834410/Rapport_7_2013_elektronisk_udgave.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejledning ☐ , Publikationer, brancheorganisation ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☒ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Rapporten er en sammenfatning af gennemførte interviews af 22 personer fra primært entreprenørvirksomheder.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Projektet handler om den gode byggeproces og berører herunder arbejdsmiljø og kommunikation generelt. Projektlederne fremhæver, at de store entreprenører kun udgør 6 % af det samlede byggeri i Danmark, men at det er dem, der driver udviklingen, også når det gælder at skabe sikkerhed på byggepladsen. Flere projektledere gør opmærksom på, at det er vigtigt for byggeprocessen, at arbejdsmiljøet tænkes ind i projekteringen, fx om gipsplader kan håndteres osv.</p> <p>Blandt de vigtigste statements, som entreprenørernes projektledere giver udtryk for, kan fremhæves:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den gode kvalitet starter med bygherren og de værdier, som han lægger for byggeriet, og er nært knyttet til økonomi, tidsplan og projektmateriale. • Den traditionelle samarbejdsform indbyder til konflikter. Derfor søges der efter andre veje med involvering af alle på alle niveauer ved at skabe tillid til det indbyrdes samarbejde. Det handler om respekt, anerkendelse, tillid og involvering samt om måden, hvorpå man kommunikerer. • God styring af byggepladsen, af byggepladsforholdene og af byggepladsorden er med til at skabe en god kultur. God byggepladslogistik og god ryddelighed er indikatorer på, at der er styr på tingene. Især oprydning og orden skal sættes i system og fastholdes gennem aftaler og uddelegering af ansvar samt en konstant fokus og overvågning. • En plan for arbejdsmiljøarbejdet er i dag en helt fundamental ting, der skal være styr på. Mønsterrunderinger er efterhånden en selvfølge, hvor hyppigheden øges fra hver 14. dag i forbindelse med sikkerhedsmøderne til næsten dagligt. Sikkerhedskøre kort eller opstartsmøder for alle med et stærkt og instruktivt budskab om, hvordan sikkerheden skal varetages, er gængse aktiviteter. • AMK varetages enten af en særlig person eller af en blandt byggeledelsen. Flere projektledere giver udtryk for, at alle entreprenørledere og byggeledere bør have en arbejdsmiljøkoordinatoruddannelse. <p>Problemstillinger: Ændringer, hvor man ikke når at få tænkt opgave, kvalitet og sikkerhed igennem, fordi det skal gå stærkt, og det ikke er tænkt ind i planen. Enkelte faggrupper, der suboptimerer, individer som udviser uheldig adfærd, når nogen begynder at fuske med deres arbejdsopgaver, og når der sker for stor personudskiftning, påvirkes kulturen på pladsen negativt.</p> <p>Anbefalinger: Få planlagt sikkerheden, så der er så lidt som muligt at skrive om efterfølgende. Der skal bruges tid på at gennemgå opgaverne, inden de starter, også med hensyn til sikkerheden, især for de mere risikofyldte opgaver. Mønsterrunder med brug af elektroniske hjælpemidler via IPads gør det muligt for AMK eller entreprenørlederen at lave rapporter og tage billeder direkte på pladsen, så det ikke udgør et stort arbejde, når man kommer tilbage i byggeskuret. Afhold opstartsmøder/sikkerhedskursus målrettet projektet og udsted sikkerhedskøre kort mhp. at sikre, at alle ved, hvad der forventes af dem. Sikkerhedskøret anføres at være kultur- og adfærdsskabende med en opdragende effekt. Skab ansvar i det yderste led, fx ved at holde korte sikkerhedsmøder med alle, ca. 10 min. som en opfølgning på en rundring og ved at hænge informationer op på opslagstavler og i skurene. Flere projektledere giver udtryk for, at alle entreprenørledere og byggeledere bør have en AMK-uddannelse. AMK (B) kunne køre trim-møderne, så arbejdsmiljø kan indgå.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke muligheder/barrierer knytter der sig til et krav om, at entreprenørledere og byggeledere skal have en AMK-uddannelse? (Udbud) • Hvilken effekt har krav om sikkerhedskøre kort? (Mekanismer),

	<ul style="list-style-type: none"> • I hvilke situationer vil et krav om sikkerhedskørekort for at måtte arbejde på byggepladsen være realistisk? (Udbud)
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Krav i bek. om, at entreprenører og byggeledere skal have en AMK-uddannelse (regulering). • Krav om sikkerhedskørekort (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Arbejds miljøkoordinatorens afholdelse af sikkerhedsmøder og rundringer" /46/ Netværksmøde i IDA Arbejds miljø interessegruppe for koordinatorene, 28. august 2017 https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Notat_interessegruppe-for-koordinatorene-20170828.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evaluering og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>På mødet blev praksis og erfaringer med sikkerhedsmøder og rundringer drøftet, herunder frekvens, hvor stor deltagerkredsens maksimalt bør være samt måder at håndtere flersprogethed på. Reglerne om, at alle entreprenører, herunder arbejds miljøorganisationer, skal deltage på sikkerhedsmødet er ret klare, men svære i praksis, når der er mange entreprenører, flere sprog repræsenteret og opdelt byggefelter, så der ikke er et fælles fokus. På nogle projekter anvendes tillempede modeller, men ofte er de ikke 'prøvet' hos Arbejdstilsynet. På sikkerhedsrundringer kan det tilsvarende være svært at holde fokus, hvis der er for mange deltagere, særligt ved sprogbarrierer. Der er behov for at få BH til at forholde sig til model for sikkerhedsmøder og -rundringer ret tidligt. Det er nødvendigt, at AMK tager stilling til, hvordan han/hun vil løse opgaven, og hvad der er brug for af tid samt kommunikerer dette til BH, så der kan ske en forventningsafstemning mellem BH og AMK. AMK kan være nødt til at klæde BH på, så han kan tage stilling.</p> <p>Problemstillinger: Bygherrerådgiveren er ofte ikke klædt på til at give BH et grundlag at tage stilling til model for sikkerhedsmøder og -rundringer. Ofte er der ikke direkte kontakt mellem AMK og BH, så det vanskeliggør forventningsafstemningen.</p> <p>Anbefalinger: AMK (P) kan give input til BH om, hvilken model for sikkerhedsmøder og -rundringer, der er passende i forhold til det aktuelle byggeprojekt. BH skal bl.a. sikre sig via kontrakten, hvad arbejds miljøprojet er, og hvordan det håndteres i praksis. De deltagende AMK'ere har erfaring for, at når bygherre repræsentanten deltager i sikkerhedsmøder, så er der større deltagelse blandt andre – måske forbi bygherren signalerer, at arbejds miljø er vigtigt.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • I hvilket omfang er der praksis for, at BH deltager i sikkerhedsmøder? (Løbende kommunikation) • I hvilket omfang er der praksis for, at BH deltager i rundringer? (Løbende kommunikation) • Bør der stilles krav i Bek. om bygherrens pligter om, at bygherren skal deltage i sikkerhedsmøder og/el. rundringer, og i givet fald skal det altid være gældende eller i hvilke situationer? (Regulering)
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Eksempel på el. som hjemmeopgave drøftes modeller for sikkerhedsmøder og -rundringer og formuleres udbuds krav vedr. entreprenørers deltagelse i sikkerhedsmøder og -rundringer (udbud). • Drøftelse af, hvordan og med hvilket sigte bygherren kunne deltage i hhv. sikkerhedsmøder og -rundringer under byggeprojektets udførelse (løbende kommunikation). • Som hjemmeopgave afprøves, at bygherren deltager ved et sikkerhedsmøde og en rundring, hvis dette ikke allerede er praksis. Evaluer sammen modtaget respons og oplevet effekt af deltagelsen og tag stilling til og planlæg evt. fremtidig deltagelse (løbende kommunikation).
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Krav i Bek. om bygherrens pligter om, at bygherren skal deltage i (udvalgte/frekvensvise) sikkerhedsmøder under byggeprojektets udførelse (regulering). • Krav i Bek. om bygherrens pligter om, at bygherren skal deltage i (udvalgte/frekvensvise) rundringer under byggeprojektets udførelse (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Sikkerhedsrunderinger". Netværksmøde i IDA Arbejdsmiljøinteressegruppe for koordinatore, 10. juni 2015 /52/ https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Moede-H10_notat.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☒ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Notat fra netværksmøde blandt AMK'ere om anvendelse af IT-værktøj ved runderinger.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☒ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Netværksmøde om erfaringer med sikkerhedsrunderinger og anvendelse af IKT. På mødet præsenterede arbejdsmiljøkoordinatorer deres erfaringer med værktøj (apps) til at registrere, synliggøre, kommunikere og iværksætte opfølgings flow.</p> <p>App Dalux: Licens (ca. 1.500 kr./måned 2015, Gratis afprøvning i 1 md). Kommunikationsflowet er simpelt, når man har sat sin organisation op. Observationen bliver tildelt til den arbejdsgiver, som skal løse det, og de kan melde tilbage, når det er løst. Runderingsnotater kan laves under runderingen, men det kan være svært, hvis AMK(B) også skal holde dialog. Opfølgningen er lettere end på papir. AMK kan afvise løsninger, hvis de ikke er i orden, og så står de fortsat registreret som uløste.</p> <p>App Sikker måling - der nu er videre udviklet til Safety Observer: http://www.arbejdsmiljoviden.dk/nyt/nyheder/2017/december/13_ny-app-gor-det-nemt-at-maale-sikkerheden</p> <p>Safety Observer er en gratis app til gennemførelse af byggeriets sikkerhedsmåling (BS). Safety Observer består af to dele 1) en app til på mobil/tablet at registrere sikkerhedsforhold og -adfærd på byggepladsen i noter, fotos og smileys, som samlet omsættes til et enkelt tal (BS-indeks) 2) et web-baseret administratormodul, hvor virksomheder (bygherrer) på en PC opretter deres egne skemaer og administrerer resultaterne. Resultaterne af runderinger kan vises som en visuel kurve i Safety Observers rapporter. Kurven kan fx. hænges op på byggepladsen, så alle kan se, hvor godt eller skidt det er gået fra rundering til rundering.</p> <p>Anbefalinger: Deltagerne understreger at uanset typen af værktøj er følgende vigtigt i relation til BH: Før - Nødvendigt at AMK(B) aftaler med BH hvad skal der måles på (samme emner fra gang til gang eller skiftende, fx vinterforanstaltninger eller emner, hvor man kører kampagne), Hvilket niveau der måles op imod - har BH særlige krav eller fokusområder, skal der være en målsætning, og i så fald hvilken, hvor meget tid skal AMK(B) afsætte til forberedelse, selve runderingen, formidling og opfølgning, valg af runderingsmetode - fx Mønsterrunde eller Byggeriets Sikkerhedsmåling, papir/elektronisk (AMK(B) skal være fortrolig med metode og afrapportering og der kan være behov for oplæring, aftale spilleregler for sikkerhedsrunderingerne - fx hvordan de afholdes, formidles og følges op, hvordan er kommunikations flowet, hvem skal gå med på runderingerne, hvad er acceptniveauet (i forlængelse af koordinatoraftale med bygherren) og hvilke sanktioner skal AMK(B) bruge, hvis problemer ikke løses, hvordan kan alle medvirke til, at der bliver en konstruktiv dialog omkring sikkerhed, og læring af observationerne. Efter - Det er vigtigt, at AMK(B) har mandat til at reagere eller kan kontakte bygherren, hvis en problemstilling ikke bliver løst. Oversigtsbilledet kan bruges til at få BH i tale, fordi det viser problemerne på pladsen.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Erfaring med IKT (værktøj) • Afprøvning af forskellige apps (værktøj) • Hjemmeopgave: Udform aftalegrundlag mellem BH og AMK(B) for hvordan sikkerhedsrunderinger med brug af IKT skal forløbe, fx. BH's målsætning, AMK(B)'s ressourceforbrug, dialogform/kommunikations flow på pladsen og mellem AMK(B) og BH, AMK(B)'s beføjelser og sanktionsmuligheder (løbende kommunikation).

Inspiration til idékatalog (tema)	
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Hvad er lovfastsatte arbejdsmiljøkoordinatorydelser, og hvad er ekstraydelser". Netværksmøde i IDA Arbejdsmiljøinteressegruppe for koordinatore, 14. september 2016 /53/ https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Interessegruppe-H13_notat.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheorganisation ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Mødenotat fra netværksmøde blandt AMK'ere om ydelsesbeskrivelse.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☒ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☐
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Med udgangspunkt i FRI og Danske Ark's ydelsesbeskrivelse for AMK drøftede deltagerne, hvad der er lovpligtige ydelser, og hvad der er ekstraydelser. Diskussionen gik bl.a. på, hvordan AMK kommunikerer med BH om arbejdsmiljøkoordinatortopgaven. Det er væsentligt, at BH har en vision eller politik for arbejdsmiljø, eller at AMK kan få BH til at sige noget om, hvad han ønsker at opnå (udover ingen ulykker!). Der er god erfaring for, at AMK fortæller BH, at der er tale om en ledelsesopgave, hvor man som AMK sætter rammerne for og faciliterer en proces, som skal medvirke til, at de andre aktører bidrager med input og løsninger igennem byggeprocessen. AMK kan ikke alene sikre et godt arbejdsmiljø.</p> <p>Problemstillinger: Ydelsesbeskrivelsen forholder sig til AMK'ernes opgaver, men ikke hvordan disse udføres. Det skal den enkelte koordinator eller firma selv definere. Det er især en udfordring ift. AMK(P), hvor der ikke er lovfastsatte opgaver, sådan som der er for AMK(B) (fx sikkerhedsmøder).</p> <p>En ny revision af Bygherrebekendtgørelsen bør sætte fokus på AMK(P)'s involvering i digital projektering. De er ikke nok involveret i denne proces i dag og har ikke nødvendigvis adgang til 3D-modellen.</p> <p>Der er øget grad af funktionsudbud og projektering under udførelsen, og det er ikke tilstrækkeligt beskrevet, hvordan arbejdsmiljøkoordineringen skal foregå, når projekteringen i den grad strækker sig ind i udførelsesfasen.</p> <p>AMK(P) skal udarbejde PSS, der indeholder en tidsplan og byggepladsplan. Det er de projekterende, som skal udarbejde tids- og byggepladsplaner som en del af projekteringen. Men det bliver ofte skubbet over på AMK(P), fordi det skal være en del af PSS. AMK(P) har ikke forudsætninger for og heller ikke ressourcer til at udarbejde disse.</p> <p>Anbefalinger: Opret en særskilt post på tilbudslisten til AMK, hvor der er mulighed for at beskrive, hvordan tilbudsgiver vil gribe opgaven an (i dag indgår AMK ofte i projekteringen eller i posten til byggeplads).</p> <p>AMK(P) kan med fordel facilitere en workshop/møde, hvor de projekterende udarbejder en procesplan for de arbejdsprocesser, som bygge- og anlægsprojektet vil indeholde. Procesplanen bruges som udgangspunkt for en kortlægning af arbejdsmiljøproblemer samt grundlag for at udarbejde en tidsplan. Det er endvidere en god idé at lave en tidsplan for arbejdsmiljøkoordineringen, som er samordnet med projekteringstidsplanen og milepælene heri.</p> <p>Ved funktionsudbud, hvor der sker en øget projektering under udførelsen, er det vigtigt at få aftalt, om det er AMK(P), som fortsætter arbejdet ind i udførelsesfasen, eller om AMK(B) varetager denne opgave. Det er en god idé at skrive aftalen ned.</p> <p>Få tydeliggjort arbejdsdelingen mellem projekterende og AMK(P) under projekteringen.</p> <p>Bygherrerådgiveren skal have dialog med BH om AMK og bør medtage behov for ekstraydelser afhængig af det konkrete projekt.</p> <p>AMK(P) bør have dialog med BH om nødvendige tiltag og virkemidler på byggepladsen før udbud til entreprenørerne. AMK(P) kan dermed være med til at definere arbejdsmiljøkoordineringen i udførelsesfasen, til hjælp for den kommende AMK (B).</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Bør Bygherrebekendtgørelsen opstille mere præcise krav til ydelser, som AMK(P) skal levere i projekteringen og i givet fald, hvilke delydelser skulle være lovkrævet? (Fx ydelser når projekteringen foregår digitalt, AMK(P)'s input i forbindelse med udbud) (regulering). Kan og bør Bygherrebekendtgørelsen stille krav om, at BH skal indhente tilbud, hvor AMK-ydelsen skal være beskrevet og prissat i en særskilt post? (Regulering).

Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Præciser i bygherreforskriften, at AMK(P) i PSS'en skal indsætte den tidsplan og byggepladsplan, som de projekterende har udarbejdet efter dialog med AMK(P) (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Bygherrens rolle i relation til om koordinator er intern eller ekstern, herunder udbud, rammesætning og samarbejde". Notat fra møde So2 hos Metroselskabet. Bygherrenetværksmøde 10/9-15 /54/ https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Moede-So2-i-Bygherrenetvaerket-20150910.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☒ , Andet ☐ hvad: _____ Notat fra møde i netværk for bygherrer.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Udbud, følgende forslag blev fremsat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BH skal angive krav til niveau i udbuddet. • Der skal laves en samarbejdsmodel. • BH kan bede om en beskrivelse af arbejdsmiljøkoordineringsprocessen og CV. • AMK skal være en del af tilbudslisten, herunder sikkerhedsmøder, PSS m.m. Det viser fra bygherrens side, at det er en ydelse ligesom andre ydelser. Det er signalværdi. • Nogle BH stiller krav til arbejdsmiljøkoordineringsprocessen og dokumentation heraf undervejs. • BH skal også beskrive krav til projekterende, så de kan sætte tid af til at deltage i arbejdsmiljøkoordinators aktiviteter, fx workshops. • Der skal sættes tid af til et overdragelsesmøde mellem arbejdsmiljøkoordinator (P) og (B). • Det er en god idé at beskrive arbejdsmiljøkoordinators beføjelser. <p>Rammesætning, følgende forslag blev fremsat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BH bør holde et afklaringsmøde med AMK, hvor processen aftales. • God idé med sikkerhedsmøde før byggemøde. • BH bør have en procedure for håndtering af arbejdsmiljø, herunder AMK's beføjelser. • Lad AMK gå i tøj med BH's logo for at signalere, at AMK arbejder på vegne af BH. • Nogle BH bruger tredjepartskontrol, som laver stikprøvekontroller - fagkontrol på arbejdsmiljø. Det kan være en rådgiver. Kontrolløren har kontakten med AMK. <p>Samarbejde, følgende forslag blev fremsat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BH bør deltage (jævnligt) i sikkerhedsmøder/runderinger/opstartsmøder/projekteringsmøder. • BH bør være med på 1. opstartsmøde for at vise, at arbejdsmiljø er prioriteret. • Der bør være en kontaktperson hos BH med viden om arbejdsmiljø, som kan sparre med/støtte eksterne AMK'ere. • Der er behov for, at BH går i dialog med AMK, når de er eksterne, fx jævnlige statusmøder mellem AMK og BH. • Det blev foreslået at godkende AMK ud fra CV og ikke kun kursusbevis (oplever, at det kunne være svært at finde koordinatører, der har de nødvendige kompetencer).
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilken effekt vil det have, hvis der stilles krav om, at BH skal deltage (anført frekvens) i sikkerhedsmøder/runderinger/opstartsmøder/projekteringsmøder? (Løbende kommunikation). • Hvilken effekt vil det have at stille krav om, at BH skal deltage i 1. opstartsmøde på byggepladsen for at vise, at arbejdsmiljø er prioriteret? (Løbende kommunikation). • Hvilken effekt vil det have at stille krav om jævnlige statusmøder mellem AMK og BH i hele projektforsløbet? (Løbende kommunikation).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Indførelse af krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH skal deltage (anført frekvens) i projekteringsmøder/opstartsmøder/sikkerhedsmøder / runderinger (regulering).

	<ul style="list-style-type: none">• Indføjelje af krav i Bygherrebekendtgørelsen om, at BH skal deltage i 1. opstartsmøde på byggepladsen for at vise, at arbejdsmiljø er prioriteret (regulering).• Indføjelje af krav i Bygherrebekendtgørelsen om jævnlig (anført frekvens) statusmøder mellem AMK og BH i hele projektførelbet (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Rapport om koordinatoruddannelsen". Bygherreforeningen, Danske Arkitektvirksomheder, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Konstruktørforeningen, 2015 /56/ https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/09/Rapport-vedr.-koordinatoruddannelsen_færdig.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheorganisation ☒ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Survey blandt 408 arbejdsmiljøkoordinatorer, udviklingsseminar med ressourcpersoner i branchen, og inddragelse af resultater fra evalueringsrapport 2014 fra Dansk Evalueringsinstitut, EVA, baseret på kursisters evalueringsskemaer udfyldt ved afslutning af koordinatoruddannelsen.
Land (DK, N, andet)	DK
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Ovennævnte organisationer har i forbindelse med handleplanen Knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker undersøgt erfaringer og oplevelser af den lovpligtige koordinatoruddannelse. Respondenterne i survey'et er spurgt til, om der var områder, de ikke var klædt godt nok på til at håndtere som nyuddannede. Svarene peger på, at koordinatorerne særligt oplevede udfordringer ved samarbejde og holdningsbearbejdning (47 %) og udfordringer i projekteringsfasen (38 %). Konklusion: Undersøgelsen fremhæver følgende opmærksomhedspunkter: Et behov for en længere lovpligtig koordinatoruddannelse. Det er ikke muligt på tilfredsstillende vis at formidle den lovgivning og give de værktøjer, metoder og tilgange til koordinatorer, som der er behov for, på blot 37 timer. Der er således behov for at definere, hvilke kompetencebehov koordinatorer har, og hvordan rammer, form og indhold af den lovpligtige uddannelse skal være for at klæde koordinatorerne tilstrækkeligt på. Herefter kan man definere varigheden og opbygningen af uddannelsen. Dette understøttes af, at koordinatorrollen er blevet en stadig vigtigere del af byggeprocessen i takt med de stramninger, som er sket af bygherrens pligter, bek. 117. Det gælder både indførelse af krav om arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen og krav om opstartsmøder og sikkerhedsrunderinger på store byggepladser. Problematikken er således kun blevet skærpet siden sidste regeludvalgsarbejde i 2011. Både survey og udviklingsseminaret viser, at der er en forventning om, at koordinatorerne er langt bedre klædt på efter at have taget den lovpligtige uddannelse, end hvad der er muligt på 37 timer. Derfor ønsker organisationerne at arbejde for, at den lovpligtige uddannelse gøres længere, evt. med en ny opbygning i en basis- og en overbygningsuddannelse. I den forbindelse bør man se på internationale modeller, herunder certificeringsordninger. Der har gennem en årrække været en lavere tilfredshed med net-uddannelsen, og EVA og Arbejdsmiljørådet har flere gange gjort opmærksom på, at der er behov for ændringer. Organisationerne er enige i behovet for ændringer. Både survey og udviklingsseminaret viser, at der er behov for løbende efteruddannelse af koordinatorer, så de til stadighed er klædt på til koordinatorrollen. Det handler både om ajourføring på lovgivningen, men også på at udvide paletten af værktøjer, metoder og tilgange til at udføre arbejdsmiljøkoordineringen på. Det har dog vist sig, at det er svært for udbyderne at få deltagere nok til deres kurser.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke kompetencebehov har AMK'ere, og er der særlige udfordringer, som AMK'erne ikke klædes godt nok på til at varetage gennem den lovpligtige uddannelse? Hvilke? (Barrierer). • Med det kompetencebehov der gælder for AMK'ere, hvilken længde bør den lovpligtige uddannelse så have (regulering). • Hvilke fordele og ulemper vil der være ved at indføre en certificeringsordning for uddannelsen? (Regulering).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Forlængelse af den lovpligtige koordinatoruddannelse (regulering) • Lovkrav om certificeringsordning for uddannelsen (regulering)
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) /100/ https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-08-03-1028
Type af dokument	Bek. ☒ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Norsk forskrift der ligesom den danske bygherreforskrift gennemfører EU Rådets Direktiv 92/57/EØF om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed på midlertidige eller mobile byggepladser.
Land (DK, N, andet)	N
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Den norske forskrift afviger fra den danske på en række områder (såvel mere som mindre restriktiv). Mht. kommunikationen mellem BH og AMK og rammerne for AMK's virke er følgende relevant at fremdrage: §13: Byggherren skal før utpekingen av koordinator vurdere om den, som utpekes har andre plikter, som kan komme i konflikt med rollen som koordinator. Byggherren skal gjennom en skriftlig avtale klargjøre, hvilke plikter og fullmakter som koordinatoren skal ha. Byggherren skal jevnlig følge opp, at koordinatoren oppfyller sine plikter. Derudover opereres der i den norske forskrift ikke med en opdeling i byggepladsstørrelser. Kravene til koordinatorens kvalifikationer er dermed heller ikke gradueret, men fordrer: §13 at koordinatoren skal ha den nødvendige kunnskap om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, inkludert arbeidsmiljølovgivningen. Koordinatoren for utførelsesfasen skal i tillegg ha praktisk erfaring fra bygge- eller anleggsarbeid. Forskriften er senest ændret 05.05.2017, hvorefter lister over, hvem der er beskæftiget på byggepladsen, skal føres elektronisk og kontrolleres dagligt.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH? (Udbud) • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH skriftligt skal indgå en aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter? (Kontrakt). • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser? (Løbende kommunikation).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Krav om, at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH? (Regulering). • Krav om, at BH skal indgå en skriftlig aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter? (Regulering). • Krav om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser (regulering).
Yderligere bemærk.	Jf /108/ fraråder EBA (Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg), at entreprenører påtager sig rollen som bygherrens repræsentant (BR). Begrundelsen for dette ligger først og fremmest i, at entreprenøren vanskeligt kan repræsentere BH overfor sig selv, og EBA fraråder, at entreprenører påtager sig rollen som koordinator for udførelsesfasen (KU). Koordinering i udførelsesfasen er beskrevet som opgaver med: "at følge op", "se til" og "sørge for". Dette er hovedgrunden til, at entreprenøren ikke skal gives denne opgave. Entreprenøren og alle arbejdsgivere i et projekt skal gennemføre de tiltag, som er beskrevet i SHA-planen, og skal i sine fremdriftsplaner vurdere og tage hensyn til risiko knyttet til samtidighed og rækkefølge. Byggherren må sørge for en uafhængig opfølgning af, at dette bliver gjort. EBA's anbefaling er i tråd med Arbejdstilsynets vurderinger. https://www.bnl.no/globalassets/dokumenter/hms/praktisk-veileder-til-bhf_version-2--5.02.2013.pdf

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Kommentarer til Byggherreforskriften. Kiby AS /101/ http://www.byggherreforskriften.no/documents/Kommentarer%20til%20Byggherreforskriften.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☒ hvad: Kommentarer til forskrift Rådgivningsvirksomheden Kiby AS' kommentarer til den norske byggherreforskrift. Kiby AS rådgiver, vejleder, publicerer, oplærer og underviser inden for HMS, ledelse og generel organisationsudvikling.
Land (DK, N, andet)	N
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>BH er pålagt hovedansvaret efter forskriften, og de andre aktører skal handle efter bygherrens anvisninger. Uanset entrepriseform sidder BH med et reelt ansvar for, at forskriften efterleves. BH skal sørge for, at der ikke planlægges sådan, at der bliver et helbredskskadeligt tidspres ved udførelsen. BH skal derfor se dokumentation i form af den enkelte entreprenørs bemandingsplan.</p> <p>BH skal skriftlig aftale, hvilke af de pligter der nævnes i §§14 og 15, som AMK skal varetage, hvilke BH evt. selv varetager, og hvilke der evt. fordeles mellem flere udpegede AMK'ere. Det skal fremgå, hvilken fuldmagt AMK gives til at gennemføre koordineringen, fx tiltag over for projekterende og udførende og bemyndigelse til at standse arbejdet. BH skal sørge for, at AMK får nødvendige ressourcer til at varetage de pligter og opgaver, som AMK pålægges.</p> <p>BH har, uanset om BH har udpeget en AMK til at gennemføre selve koordineringen, pligt til at følge op på koordineringen. BH bør fx gennemføre jævnlige møder med AMK samt sørge for at modtage rapporter fra AMK om forhold relateret til PSS. Omfanget af BH's opfølgning afhænger bl.a. af projektets størrelse og risikoforhold. Ud over møder med AMK kan det handle om kontrol på byggepladsen, rapportering m.m. Fordi det er BH's pligt at følge op på AMK, må BH efterspørge tilbagemeldinger, hvis BH ikke jævnligt bliver opdateret.</p> <p>BH skal sikre, at der udarbejdes PSS, som hviler på den risikovurdering, der er foretaget af BH under planlægningen af projektet og af de projekterende under projekteringen af bygningen eller anlægget. BH kan overlade udarbejdelsen af PSS helt eller delvist til AMK, men det fritager ikke BH fra at påse, at planen udarbejdes. BH skal også sørge for, at PSS opdateres undervejs og sikre sig, at planen til stadighed tilfredsstiller kravene i byggherreforskriften samt, at ændringer i PSS formidles til alle arbejdsgivere og enkeltmandsbedrifter.</p> <p>PSS skal bl.a. rumme et organisationsdiagram (hvem der bestrider rollerne som BH, BH's repræsentant, projekterende, AMK, projektleder, byggeleder m.v.). Organisationsdiagrammet skal vise, om nogle af rollerne vil komme i konflikt med andre opgaver på projektet. Eksempelvis hvis AMK-rolle placeres hos én i projektet, som aflønnes af en arbejdsgiver, der har krav til fremdrift og økonomi. Det er BH's organisatoriske valg, hvem han vælger til AMK, men BH har, som følge af sit valg, et ansvar for, at AMK-funktionen bliver varetaget på en forsvarlig måde. BH har ansvar såfremt en rolle- eller interessekonflikt medfører, at AMK ikke får udført sine pligter.</p> <p>Forskriften gælder uanset byggeriets varighed og omfang, dvs. gælder også, hvor der ikke er krav om, at anmeldelse til AT af byggeriet. (Forbrugerbygherrer er undtaget byggherreforskriften bortset fra kravet om anmeldelse af byggeriet til AT).</p> <p>Strafansvar lægges normalt på BH, men bl.a. AMK er gjort til pligtsubjekt, og myndighederne kan holde AMK ansvarlig for manglende opfyldelse af de opgaver og pligter, AMK har påtaget sig iht. aftale med BH.</p>
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske byggherreforskrift om, at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH? (Udbud). • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske byggherreforskrift om, at BH skriftligt skal indgå en aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter? (Kontrakt).

	<ul style="list-style-type: none"> • Ville det være hensigtsmæssigt, og hvilke effekter kan det forventes at få, hvis der indføres krav i den danske bygherreforskrift om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser? (Løbende kommunikation). • Hvilke fordele og ulemper vil det have, såfremt AMK gøres til pligtssubjekt og kan holdes ansvarlig af myndighederne for manglende opfyldelse af de opgaver og pligter, AMK har påtaget sig iht. aftale med BH? (Regulering).
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af de blanketter, Norsk Standard har udarbejdet, Byggblankett 8440A og 8440B. Er de egnede og bedre end det materiale, I anvender p.t. Til at indgå aftale BH-AMK imellem om koordineringsydelser? (Værktøj).
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Krav om, at BH, forud for valget af AMK, skal vurdere, om AMK har andre pligter, som kan komme i konflikt med de opgaver, AMK skal gennemføre på vegne af BH (regulering). • Krav om, at BH skal indgå en skriftlig aftale, der redegør for AMK's pligter og fuldmagter (regulering). • Krav om, at BH jævnligt skal følge op på, at AMK opfylder sine forpligtelser (regulering). • Gør AMK til pligtssubjekt, så AMK kan holdes ansvarlig af myndighederne, hvis AMK ikke udfører de opgaver og pligter, der er indgået aftale med BH om (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	<p>Der findes blanketter, som BH kan anvende til den skr. aftale og overførsel af opgaver. AT har deltaget i udviklingen af blanketterne. Byggblankett 8440 A og 8440 B kan købes i Standard Norge. https://www.anskaffelser.no/verktoy/byggblankett-8440-og-byggblankett-8440-b</p> <p>EBA (Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg) anbefaler, at avtaleblankettene utarbeidet av Standard Norge alltid brukes. Se /108/, https://www.bnl.no/globalassets/dokumenter/hms/praktisk-veileder-til-bhf_versjon-2--05.02.2013.pdf</p>

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Egset FO. Advokat Føyen Torkildsen. "Lovverk og kontraktuelle forhold". Straffereaksjoner og rettspraksis. Koordinatorskolen, November 2013. /107/ http://docplayer.me/17319934-Koordinatorskolen-lovverk-og-kontraktuelle-forhold-laeringsmal.html
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, branche forening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☒ hvad: <u>Undervisningsmateriale, koordinatoruddannelse</u> Præsentationen (71 slides) anvendes som undervisningsmateriale på den norske koordinatorskole. Indeholder eksempler på afsagte domme, inkl. rettet mod koordinatore.
Land (DK, N, andet)	N
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Materialet belyser bl.a. det retslige ansvar og rummer eksempler på afsagte domme. I henhold til den norske Byggherreforskriften og det norske Arbejdstilsynets kommentarer hertil (§13) gælder følgende: "Dersom byggherren har utpekt en koordinator til å utføre alle, eventuelt noen av pliktene nevnt i § 14, så fritar det ikke byggherren for hans ansvar på området. Byggherrens ansvar følger også av, at koordinatoren utfører pliktene på vegne av byggherren. Byggherren skal videre sørge for, at pliktene, som er pålagt koordinatoren, blir gjennomført, blant annet ved jevnlig å følge opp koordinatoren, jf. § 5 siste ledd. Koordinatoren har på sin side et selvstendig ansvar for, at de av pliktene nevnt i § 14 som koordinatoren etter den skriftlige avtalen har påtatt seg, blir ivaretatt". Blandt eksemplerne på dom gives følgende i materialet: Lodalen Dommen: Lodalen Utvikling AS, overtredelse av arbeidsmiljøloven og byggherreforskriften jf. straffeloven §48 a til en bot stor kr 180.000. Borgarting lagmannsrett 6.2.2013: Lagmannsretten enig i tingrettens vurdering. KU (dvs. AMK(B)) har ikke i tilstrekkelig grad koordinert sine kontrolloppgaver og sørget for, at arbeidet ble utført i samsvar med stillasforskriften §§ 59 og 61. Varsling til prosjektleder hos TE, var ikke tilstrekkelig til, at bruddene på stillasforskriften opphørte. Dette var KU klar over. Lagmannsretten fant, at KU hadde opptrådt uaktsomt. Lodalen Utvikling som byggherre og tiltakshaver var ansvarlig for å utarbeide plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø og for å utpeke KU. BH hadde mulighet til å kontrollere og instruere KU. Arbeidsoppgavene kunne like gjerne ha vært utført av ansatte hos byggherren eller prosjektleder. Viktig å bevisstgjøre og ansvarliggjøre byggherren og andre aktører i entreprenør og byggebransjen, når det gjelder oppfølging av sikkerhetskravene, som er satt. Anken forkastet – dom fra tingretten består. Det er bemerkelsesverdigt, at AMK i Norge, til forskel fra i Danmark, kan rettsforfølges og idømmes straf. Som i Danmark kan AMK være såvel en fysisk som juridisk person.
Inspiration til fokusgruppeintervjuer (tema)	• Bør den danske Byggherrebekendtgørelse ændres således, at AMK fremadrettet kan rettsforfølges og idømmes dom, såfremt AMK ikke har varetaget de pligter, som AMK i hht. Byggherrebekendtgørelsen har aftalt med BH, og som fremgår af ydelsesbeskrivelsen i den skriftlige aftale med BH? (Regulering).
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	• Hvordan ville I forholde jer til en ændring af Byggherrebekendtgørelsen, som gjorde det muligt at rettsforfølge AMK, såfremt AMK ikke på BH's vegne har leveret de koordineringsydelse, som AMK har aftalt skriftligt med BH? (Regulering).
Inspiration til idékatalog (tema)	• Ændring af Byggherrebekendtgørelsen mhp. at gøre det muligt at rettsforfølge AMK, såfremt AMK ikke på BH's vegne har leveret de koordineringsydelse, som AMK har aftalt skriftligt med BH (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	"Byggherrens arbetsmiljöansvar vid byggnads- och anläggningsarbeten". Byggherrarna Sverige AB, okt. 2010 /202/ http://www.byggherre.se/library/1324/byggherrens-arbetsmiljoeansvar-vid-byggnads-och-anlaeggningsarbete.pdf
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☒ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☐ hvad: _____ Orientering fra den svenske Bygherreforening om ændring i bestemmelser i den svenske arbejdsmiljølov om byggherrens forpligtelser (AML kap 3 §7c).
Land (DK, N, andet)	S
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	Det er i første instans BH, som er ansvarlig for de opgaver, som anføres i EU's byggepladsdirektiv. I Sverige kan BH fra jan. 2009 ved en skriftlig aftale overlade dette ansvar til en entreprenør, såfremt denne har et selvstændigt ansvar for planlægning og projektering eller for arbejdets udførelse. Dvs. at BH kan overdrage ansvaret til en totalentreprenør (både P- og B-koordinering) eller til en hovedentreprenør (kun B-koordinering) under forudsætning af, at ansvaret for ledelsen af projektet også er overdraget. Arbejdstilsynet kan, hvis særlige grunde taler herfor, flytte ansvaret mellem entreprenør og byggherre.
Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke fordele/ulemper ses ved den svenske model i forhold til at understøtte AMK's rolle? Den svenske model indebærer, at BH ved en skriftlig aftale kan overlade sit ansvar vedr. arbejdsmiljøkoordinering til en entreprenør, såfremt denne har et selvstændigt ansvar for planlægning og projektering eller for arbejdets udførelse. Er der argumenter for, at den svenske model burde overføres til dansk lovgivning (generelt el. i visse tilfælde)? Regulering.
Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)	
Inspiration til idékatalog (tema)	<ul style="list-style-type: none"> Ændring af dansk lovgivning parallelt til den svenske, så byggherren skriftligt kan overlade ansvaret for arbejdsmiljøkoordinering til totalentreprenør/hovedentreprenør (regulering).
Yderligere bemærk.	

Reference (publikationsdata og eventuelt link til dok.)	Safety & Health Construction Co-ordination. Report from project "Building safely – enhanced education for safety and health construction co-ordinators in the Nordic countries". TemaNord 2017:535. Nordic Council of Ministers, Copenhagen 2017 /300/ http://dx.doi.org/10.6027/TN2017-535 ; https://byggeproces.dk/safety-health-construction-co-ordination-in-the-nordic-countries/
Type af dokument	Bek. ☐ , Vejl. myndighed ☐ , Publikationer, brancheforening ☐ , Skabelon anvendt af praktikere ☐ , Evalueringer og F/U-rapporter ☐ , Mødenotater ☐ , Andet ☒ hvad: <u>Rapport udarbejdet af repræsentanter fra den danske byggebranche for Nordisk Ministerråd</u> Rapport der på tværs af de nordiske lande analyserer behovet for at styrke AMK'ernes uddannelse. De nationale regelsæt i Danmark, Sverige, Norge, Finland og Færøerne vedr. uddannelseskravene beskrives.
Land (DK, N, andet)	Nordiske lande
Koordinator i fokus	AMK (P) ☐ , AMK (B) ☐ , AMK (P) og AMK (B) ☒
Kort resumé (Problemstillinger, anbefalinger og konklusioner)	<p>Baggrunden for at iværksætte analysen er følgende. En dansk undersøgelse foretaget blandt AMK'ere om det lovbestemte kursus for AMK'ere fandt, at kun 29 % følte sig parate til at gennemføre opgaverne som AMK'er efter afslutning af det lovkrævede kursus. Resultatet er baseret på besvarelser fra 408 AMK'ere.</p> <p>Formålet med de forskellige landes lovgivning, bygherrerens ansvar og de formelle krav til AMK'ere blev kortlagt ved en workshop med deltagelse af eksperter inden for sikkerhed og sundhed i bygge- og anlægsbranchen (svagest repræsentation fra Finland og Færøerne).</p> <p>Følgende forskelle er fremhævet mellem de 5 lande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AMK krav: Gælder altid i Sverige og Finland, mens det kun er gældende i Danmark, Norge og Færøerne, hvis der på pladsen er to eller flere arbejdsgivere på samme tid. • BH's ansvar: Kun i Sverige kan BH's ansvar under nærmere omstændigheder overføres, og det sker sjældent. • Pligtssubjekt: AMK kan i Sverige og Norge retsforfølges og idømmes straf. I Norge beskrives princippet at være, at enhver aktør er ansvarlig for de risici, vedkommende bringer ind i projektet. • AMK: I Danmark, Finland og Færøerne udpeges en fysisk person, mens det i Sverige og Norge kan være såvel en fysisk som juridisk person. • Lovkrævet uddannelse: Kun i Danmark og Sverige (kun i DK er indholdet specificeret, og kursusudbydere skal godkendes. I Sverige findes et certifikat, som store bygherrer har foranstaltet). I Norge er der krav om, at AMK'ere skal have tilstrækkelige kvalifikationer inden for sikkerhed og sundhed og AM-lovgivning samt, at AMK(B) skal have praktisk erfaring. I Finland er der krav om, at AMK'ere skal have nødvendige kvalifikationer og tilstrækkelig gennemslagskraft. <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • For at øge AMK's status anbefales det at indføre samme krav som i Finland mht., at AMK skal have den nødvendige gennemslagskraft til at udføre sine opgaver. • For at undgå, at hensyn til sikkerhed og sundhed tilsidesættes af hensyn til tidsplaner og budget, anbefales det at indføre det samme krav som i Norge, hvor BH skal vurdere, at AMK ikke har ansvar, som kan komme til at konflikte med ansvaret som AMK, og hvor Arbejdstilsynet vejleder om, at hovedentreprenøren ikke bør udpeges til AMK(B). • For at gøre AMK-kurser mere konsistente anbefales samme krav som i Danmark, hvor indholdet i kurserne er specificeret, og kursusudbydere skal godkendes. Certifikat, som det der findes på frivillig basis i Sverige, nævnes som en god mulighed. • AMK-netværk anbefales til deling af viden og best practice. • På nordisk plan anbefales det at tage emner op som best practice for anvendelse af bygningsin-

	<p>formationsmodulering (BIM), udveksle erfaringer om egnede metoder, værktøj, dialogformer og dokumentation ved arbejdsmiljøkoordinering i projekteringsfasen, øge viden hos BH, særligt små BH, så de er i stand til at formulere relevante krav og følge op på disse, styrke AMK-rollen – det bør gøres til en karrierevej.</p>
<i>Inspiration til fokusgruppeinterviews (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vil et uddannelsescertifikat for AMK være formålstjenligt? (Regulering). • Vil det reducere risikoen for, at sikkerhed og sundhed tilsidesættes til fordel for tidsbesparelse og budget, hvis der stilles krav i bygherreforskriften om, at BH skal vurdere, om der er risiko for rollekonflikter? (Udbud). • Bør der være roller, som AMK ikke må varetage samtidig med koordinatorfunktionen, fx hoved-entreprenør? (Regulering). • Burde AMK kunne retsforfølges ved manglende udførelse af ydelser, som der er indgået aftale med BH om? Vil det gøre en forskel, hvis AMK ikke blev udpeget som en fysisk, men en juridisk person? (Regulering)
<i>Inspiration til vækstgruppeforløb (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> •
<i>Inspiration til idékatalog (tema)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Indføje i Bygherrebekendtgørelsen, at AMK blandt sine kvalifikationer skal have tilstrækkelig gennemslagskraft til at gennemføre sine opgaver (regulering). • Indføre krav om certificering af AMK's kvalifikationer (regulering).
<i>Yderligere bemærk.</i>	

Bilag 2: Longlist over identificerede dokumenter inkl. de udvalgte til resumering

- /1/ Pedersen F, Mehlsen S, Maya Flensborg Jensen MF, Nielsen K. "Evaluering af Arbejdstilsynets dialogmøder med bygherrer", rapport til Arbejdstilsynet 2010.
- /2/ Pedersen F, Mehlsen S, Christensen H, Nielsen K, Grøn S. "Evaluering af en forstærket dialog- og kontrolindsats over for bygherrer", rapport til Arbejdstilsynet 2010.
- /3/ Bekendtgørelse om bygherrens pligter, BEK nr. 117 af 05/02/2013.
- /4/ Opsamling på ERFA-netværk for byggeri og drift om bygherreansvaret for arbejdsmiljø. BAR Bygge & Anlæg, dec.2014.
https://www.bl.dk/media/973893/opsamling-paa-bls-erfa-netvaerk-for-byggeri-og-drift-om-bygherreansvaret-for-arbejdsmiljoe_faerdig.pdf
- /5/ "Bygherrens krav og rammer for AM-koordinering". Netværksmøde i IDA Arbejdsmiljø interessegruppe for koordinatører, 10. juni 2015.
- /6/ Petersen M, Ølykke GS, Laustsen S. "Indsats mod arbejdsulykker ved offentlige bygge- og anlægsprojekter, hvor der beskæftiges udenlandsk arbejdskraft". COWI, 2016. Arbejdsmiljøforskningsfond-projekt nr. 39-2013-09.
- /7/ Dyreborg J. "Ledelsesbaseret intervention i entreprenørens sikkerhedsengagement". LIESE-projektet. Det Nationale Forskningscenter, marts 2013.
- /8/ Ydelsesbeskrivelse, Arbejdsmiljøkoordinering 2014. Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Danske Arkitekt virksomheder, august 2014.
- /9/ "Hvad skal koordinatør løse af opgaver? Udgangspunkt i ydelsesbeskrivelser". Netværksmøde i IDA Arbejdsmiljø interessegruppe for koordinatører, 18. maj 2015.
- /10/ Laustsen S, Jensen E & Jensen PL. "Bygherrekravs betydning for arbejdsmiljøarbejdet i mindre virksomheder", COWI, 2009 Arbejdsmiljøforskningsfonds-projekt nr. 3-2005-12.
- /11/ Vedsmann L. "Change in roles of the client – Danish experiences from large infrastructure projects" 28th International Symposium on Safety and Health in the Construction Industry, 23-26 March 2006, Salvador de Bahia (BRAZIL), 2006.
- /12/ Forman M, Laustsen S & Petersen MV. "Nye samarbejdsformer og arbejdsmiljø på byggepladsen – en organisatorisk udfordring for de deltagende virksomheder i byggeprocessen". SBI, 2011. Arbejdsmiljøforskningsfonds-projekt nr. 15-2006-10.
- /13/ "Vejen til et styrket byggeri i Danmark - Regeringens byggepolitiske strategi". Regeringen, november 2014.
- /14/ "Bygherrevejledning 2008. - Forskrifter og generelle retningslinjer for offentlig byggevirksomhed", Erhvervs- og Byggestyrelsen, 2008.
- /15/ "Sikkerhed hver dag - knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker, Handleplan mod arbejdsulykker i Bygge- og anlægsbranchen". Udarbejdet af 3F - Fagligt Fælles Forbund, Blik- og Rørarbejderforbundet, Bygherreforeningen, Bygge- Anlægs- og Trækartellet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk El-forbund, DANSKE ARK – Danske Arkitektvirksomheder, Danske Malermestre, FRI – Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Malerforbundet i Danmark, TEKNIQ – Installatørernes Organisation og Arbejdstilsynet. Oktober 2013.
- /16/ Dansk Byggeri, 3F, Bygherreforeningen, FRI, DANSKE ARK og Konstruktørforeningen. "Fælles værdigrundlag om arbejdsmiljø i bygge- og anlægsprojekter – Godt arbejdsmiljø hver dag", 2016.
- /17/ Fælles krav innen Helse, miljø og sikkerhet. Gemensam Nordisk Anleggningsmarknad, juni 2006.
- /18/ Bruch E. "Evaluation of the EU Occupational Safety and Health Directives. Construction sites – 92/57/EEC". Draft, version 15.21/02/2016.
- /19/ Europa-Kommissionen. "Ikke-bindende vejledning om god praksis for forståelsen og gennemførelsen af direktiv 92/57/EØF (byggepladsdirektivet)". Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2011.
- /20/ Forskrift FOR-2009-08-03-1028 om sikkerhet, helse og arbejdsmiljø på bygge- eller anlægsplasser (Byggherreforskriften). Arbeits- og socialdepartementet, 2009.

- /21/ COWI. "Evaluation of the Practical Implementation of the EU Occupational Safety and Health (OSH) Directives in EU Member States". Main report. DG Employment, Social Affairs and Inclusion, juni 2015.
- /22/ Elro MD. "Optimering af Arbejdsmiljøkoordinator (P)'s funktion". Københavns Erhvervsakademi, oktober 2014.
- /23/ Andersen SS. "Arbejdsmiljøkoordinatorens indflydelse på byggepladsen", Roskilde Universitet, februar 2015.
- /24/ Liste over afholdte og kommende møder, IDA Arbejdsmiljø's interessegruppe, koordinatorene
<https://byggeproces.dk/arbejdsmiljoekoordinator-p-interessegruppe-for-koordinatore-i-bygge-og-anlaegsbranchen/>
- /25/ Liste over afholdte og kommende møder, netværk for bygherrer
<https://byggeproces.dk/bygherre-netvaerkets-moeder/>
- /26/ "Anbefalinger om bygherrens koordinering af arbejdsmiljø". Bygherreforeningen, februar 2014.
- /27/ Mehlsen S. "Byg på sikkerhed – Styrket uddannelse af arbejdsmiljøkoordinatorer i de nordiske lande". Nordisk Ministerråd, *igangværende (se slutrapport /300/)*
- /28/ Ajslev J. "Succesfuld arbejdsmiljøkoordinering i byggebranchen". Arbejdsmiljøforskningsfonden, *igangværende*.
- /29/ Crabtree BF, Miller WL, "Doing Qualitative Research", Sage, 1999.
- /30/ Miles MB, Huberman AM, "Qualitative Data Analysis", Sage, 1994.
- /31/ Petersen M. "Ulykkesforebyggelse på små virksomheder gennem arbejdsmiljøledelse". Introduktion til undervisere, drejebog for vækstgruppeforløb. Den sikre side. BAR Handel, BAR Jord til Bord, BAR Kontor, Grafisk BAR, Industriens BAR, marts 2004.
- /32/ Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse. Forebyggelsespakker, Bygge og Anlæg, 2015
<http://www.forebyggelsesfonden.dk/bygge-og-anlaeg.html>
- /33/ Limborg HJ, Mathiesen TG. "Virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet". Forprojekt udarbejdet til Beskæftigelsesministeriet. TeamArbejdsliv, april 2010.
- /34/ "Bekendtgørelse om projekterendes og rådgiveres pligter mv. efter lov om arbejdsmiljø". Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 110 af 5 februar 2013.
- /35/ "Bekendtgørelse om anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i offentligt byggeri". BEK 118 af 06/02/2013, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145421>
- /36/ "Kommunikationsplan - en drejebog over kommunikationsindsatsen". Ligger kun elektronisk på hjemmeside. 12p, Idé til program, c/o Bygherreforeningen.
<http://i2p.dk/v%C3%A6rkt%C3%B8jer/kommunikationsplan-en-drejebog-over-kommunikationsindsatsen>
- /37/ "BFA Bygge & Anlæg – Kommunikationsplan". Eksempel på kommunikationsplan;
<https://byggeproces.dk/kommunikationsplan/>
- /38/ "Niras – 5 minutters guide om arbejdsmiljøkoordinering under projektering". Dialog - en med de projekterende om opgavefordelingen igennem projekterings faser.
<https://byggeproces.dk/niras-5-minutters-guide-om-arbejdsmiljoekoordinering-under-projektering/>
- /39/ Schultz CS, Jørgensen K. "Arbejdsmiljø i idé-, program- og projektfaserne - Guide 2 Bygherre og projektets ledere: Program og proces" s.65. Production and Service Management, Implementation and Performance Management DTU Management Engineering, 2015
<https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Guide-2-Program-og-proces-december-2015.pdf>
- /40/ "Rigtigt fra start". Værdibyg.dk, Værdiskabende byggeproces, 2012
http://www.vaerdibyg.dk/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=151&tmpl=component&format=raw&Itemid=143
- /41/ Region Midtjylland. Udbud. AUH Forum Krav til projektering, dokumentation, opfølgning og kommunikation. IKT-specifikation i henhold til FRI, DANSKEARK og

- Bygherreforeningens ydelsesbeskrivelser for bygherrer, 2013.
 Krav til tabletapplikation, IKontrol, hvor totalentreprenøren er forpligtiget til at svare på eventuelle AMK-henvendelser, s 1. Niras, 5. januar 2018.
<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/16162dcc451b3b60>
- /42/ Københavns Kommunes Teknik- og miljøforvaltning's praksis. "SAB O", "PSS", "ATR", "registreringsskema", "runderingsskema" og "logbog, koordinators dokumentation"
<https://www.kk.dk/artikel/udbudsparadigmer-ved-entrepriser>
- /43/ "Seminar for sikkerhedskoordinatorer". BAR Bygge og Anlæg, 2007. Refereret i "Argumenter for en Sikkerhedspark.dk", 2017-11-23
<http://www.sikkerhedspark.dk/wp-content/uploads/2017/11/Sikkerhedspark.dk-understottende-argumenter-for-etablering-nov2017.pdf>
- /44/ Jørgensen K, Schultz CS, Bonke S. "Processer og metoder i det fejlfri byggeri: Erfaringer og anbefalinger fra projektledere i entreprenørbranchen". Department of Management Engineering, Technical University of Denmark, 2013. (DTU Management Engineering Rapport; Nr. 7.2013).
http://orbit.dtu.dk/files/58834410/Rapport_7_2013_elektronisk_udgave.pdf
- /45/ "Argumenter for en sikkerhedspark.dk" Arbejdstilsynet, 2017
<http://www.sikkerhedspark.dk/wp-content/uploads/2017/11/Sikkerhedspark.dk-understottende-argumenter-for-etablering-nov2017.pdf>
- /46/ "Arbejds miljøkoordinatorens afholdelse af sikkerhedsmøder og rundringer". Netværksmøde i IDA Arbejds miljø's interessegruppe for koordinatore, 28. august 2017
https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Notat_interessegruppe-for-koordinatorer-20170828.pdf
- /47/ IKontrol. IKT til bl.a. mønsterrunder.
<https://ikontrol.dk/da/licenser/moduler/moensterrundering/>
- /48/ "Byggeweb Capture Digitale mangellister, kvalitetssikring, sikkerhedsrundringer og tilsyn". Et IKT-værktøj
<https://www.rib-software.dk/byggeweb/>
- /49/ "Sikkerhedsrundring – Dalux – Akutcenter Viborg". Et IKT-værktøj. COWI. December 2015
https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Moede-H10_presentation-App-Dalux-COWI.pdf
- /50/ "GenieBelt". Et IKT-værktøj
<https://geniebelt.com/da/>
- /51/ Møde om de projekterendes og bygherrens pligter. Mehlsen S. "Den digitale fødekæde". Byggeriets arbejds miljøbus på Byggeriets årskonference 16/3-2017.
https://www.google.dk/search?q=dendigitale+f%C3%B8dek%C3%A6de&gws_rd=cr,ssl&dc_r=0&ei=oz-EWoAlkM_BArrrr8gD
- /52/ "Sikkerhedsrundringer". Netværksmøde i IDA Arbejds miljø's interessegruppe for koordinatore, 10. juni 2015
https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Moede-H10_notat.pdf
- /53/ "Hvad er lovfastsatte arbejds miljøkoordinatorydelser, og hvad er ekstraydelser?". Netværksmøde i IDA Arbejds miljø's interessegruppe for koordinatore, 14. september 2016
https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Interessegruppe-H13_notat.pdf
- /54/ "Bygherrens rolle i relation til om koordinator er intern eller ekstern, herunder udbud, rammesætning og samarbejde". Notat fra møde So2 hos Metroselskabet. Bygherrenetværksmøde 10/9-15
<https://byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/08/Moede-So2-i-Bygherrenetvaerket-20150910.pdf>
- /55/ Jørgensen K, Sander D, Staghøj Å. "Arbejds miljø i byggeprocessens designfase: En ABC-bog for arkitekter og ingeniører". DTU Management, Nr. 7, 2009
<http://orbit.dtu.dk/files/3925987/Arbejdsmilj%C3%B8%20i%20Byggeprocessens%20designfase.pdf>

- /56/ "Rapport om koordinatoruddannelsen". Byggherreforeningen, Danske Arkitektvirksomheder, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Konstruktørforeningen, 2015
https://www.byggeproces.dk/wp-content/uploads/2017/09/Rapport-vedr.-koordinatoruddannelsen_færdig.pdf
- /57/ "Arbejds miljøuddannelserne Evalueringsrapport 2016". EVA, Danmarks Evalueringsinstitut, 2016
https://arbejdstilsynet.dk/~media/AT/at/16-Om-Arbejdstilsynet/09-Publikationer-om-Arbejdstilsynet/Evalueringer/Evaluering_arbejds miljouddannelserne_2016.pdf

NORSKE:

- /100/ "Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)" Arbeidstilsynet, 2009.
- /101/ Kiby AS. "Kommentarer til Byggherreforskriften".
- /102/ Dukan JO, Berglund A, Myhre TI. "Praktisk veiledning til Byggherreforskriften". Entreprenørforeningen Bygg- og Anlegg, 2013.
- /103/ "Veiledning SHA. For rådgivere i planlegging og projektering av samferdselsprosjekter". RIF, Rådgivende Ingeniørers Forening, 14. mars 2017
http://www.rif.no/media/6165/rifo117_veiledning_sha_net.pdf
- /104/ "HMS på bygge- og anleggsplasser". Kontroll og veiledning om arbeidsmiljø. Arbeidstilsynet.
<https://www.arbeidstilsynet.no/hms/hms-i-bygg-og-anlegg/>
- /105/ Gullhaugog G, Sangolt K. "Byggherreforskriften" ISBN/EAN: 9788205451278, antal sider 212. Gyldendal Norsk Forlag, 2016.
- /106/ Tinmannsvik RK, Albrechtsen E, Wasilkiewicz K. "Case-studier - Utfordringer knyttet til sikkerhetsstyring i bygg- og anleggsbransjen". SINTEF og NTNU, Desember 2015
- /107 "Lovverk og kontraktuelle forhold". Straffereaksjoner og rettspraksis. Koordinatorskolen, November 2013
<http://docplayer.me/17319934-Koordinatorskolen-lovverk-og-kontraktuelle-forhold-laeringsmal.html>
- /108/ Dukan JO, Arild Berglund A, Myhre TI. "Byggherreforskriften". EBA Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg, Februar 2013
https://www.bnl.no/globalassets/dokumenter/hms/praktisk-veileder-til-bhf_versjon-2--05.02.2013.pdf

SVENSKA:

- /200/Burman A, Arnberg R. "Överlämnandet inom byggarbetsmiljösamordning. Riktlinjer och konsekvenser". Uppsala Universitet, Examensarbete 2015.
- /201/ "Bättre genomförande av EG:s byggplatsdirektiv". Arbetsmarknadsutskottets betänkande, 2008/09:AU4
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/battre-genomforande-av-egs-byggplatsdirektiv_GW01AU4/html
- /202/ "Byggherrens arbetsmiljöansvar vid byggnads- och anläggningsarbeten". Byggherrarna Sverige AB, okt. 2010
<http://www.byggherre.se/library/1324/byggherrens-arbetsmiljoansvar-vid-byggnads-och-anlaeggningsarbete.pdf>

ANDRE LANDE:

- /300/ "Safety & Health Construction Co-ordination. Report from project: "Building safely – enhanced education for safety and health construction co-ordinators in the Nordic countries". TemaNord 2017:535. Nordic Council of Ministers, 2017
<https://byggeproces.dk/safety-health-construction-co-ordination-in-the-nordic-countries/>